

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500-1-2-3

Vol. LXXX Kaina 60 c.

ŠEŠTADIENIS - SATURDAY, RUGPJŪTIS - AUGUST 19, 1989

Nr. 162

Visa Lietuva - Sąjūdis

Kai kultūriniai klausimai tampa politiniais

Washingtonas. - Kai Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio pirmininkas senesniais lankėsi Amerikoje, su juo pasikalbėjimus paskelbė eilė dienraščių ir ta proga rašė ilgus reportažus. Štai „Washington Post“ štabo narys Brooke A. Masters per du puslapius rašo apie Vytautą Landsbergį ir Lietuvos laisvės kovas, kartu pailiustruodamas dviem nuotraukom, kurias pokalbio metu fotografavo jų pačių fotografas.

Žurnalistas sako, kad Landsbergis neatrodo kaip įprastas laisvės kovotojas, bet daugiau kaip rašantis mokslinius straipsnius ir nevadovaujantis Sąjūdžiui, kuris vadovauja Lietuvos kovai už autonomiją nuo Sovietų Sąjungos. Tačiau tai nesąs eilinis pasipriešinimas - straipsniai yra daug svarbesni negu ginklai. Taip išsireiškia „Washington Post“ redakcijos narys.

Tampa politiku

Pasikalbėjimo metu Landsbergis buvęs atsargus žodžiuose ir apgalvodavęs, ką jis norėtų pasakyti. Būdamas muzikos profesoriumi, jis rašė straipsnius apie kasdienes problemas ir kultūrinį išlikimą, kad būtų išlaikyta lietuvių kalba ir dainos. „Mūsų sąlygose kultūriniai klausimai tapo politiniais klausimais, nes kovoti prieš kultūrinę represiją yra tam tikru būdu politinis „dalykas“, kalbėjo Landsbergis savo vizito metu Washingtone.

Dienraščių rašo, kad jo mažoji tėvynė buvo nuo rusų ar sovietų dominavimo laisva tik 20 metų per praėjusius 200 metų, tad daugiau kultūriniai dalykai negu politiniai formavo lietuvių būdą. Lietuva - katalikiška tauta, žinoma savo tautiniais kostiumais ir chorų festivaliais. Lietuviai sudaro daugiau kaip 80% respublikos gyventojų iš 3,5 mil. gyventojų ir daugelis jų nekalba gerai rusiškai. Praėjusią vasarą Landsbergiui buvo lemta tapti politiku - praėjusį spalį Sąjūdžio steigiamajame suvaizdavime jis buvo išrinktas pirmininku.

Jei Rusija norėtų būti laisva

Šiuo metu muzikologas iš Vilniaus konservatorijos vadovauja labiausiai nepriklausomam sąjūdžiui Sovietų Sąjungoje. Rašoma, jog Sąjūdžio remiami kandidatai daugiausia laimėjo rinkimus Lietuvoje ir Sovietų Liaudies deputatų Kongrese, o Lietuvos Aukščiausiasis Sovietas paskelbė, jog jis gali panaikinti Sovietų įstatymus Lietuvoje. Liepos 27 d. Sovietų įstatymų leidėjai leido Baltijos valstybėms nebūti tam tikro laisvės ekonominių nepriklausomybės. Landsbergis pasisakė, kad Sąjūdis ir jis pats manęs, kad bus laimėta visiškai nepriklausomybė. Laikiniai esą daug nepriklausomo gyvenimo formų. Esą galima įsivaizduoti laisvų valstybių sąjungą Rytų Europoje. Ir Sąjūdžio vadas šypsodamasis išsitaręs: „Jei Rusija norėtų dalyvauti laisvoje sąjungoje, mes ją priimtume“.

Savo buvimu metu Landsbergis susitiko su New Yorko meru Ed Koch ir keliais Kongreso nariais. Jis taip pat aplankė kelias ambasadas ir dalyvavo jo garbei paruoštuose priėmimuose. Dien-

raštis rašo, kad jo vizitai buvo aprašomi „Draugo“ dienraštyje. Svarbiausias jo vizito dalykas buvęs, kad jis visuomet nuosekliai kalbėjęs apie Sąjūdžio tikslus ir niekada nuo to nenukrypęs, pasakojo LB vicepir. Arvydas Barzdukas. Bendruomenė jį pakvietė atvykti į Ameriką. Washingtone jis kartu su žmona buvo apsistojęs Lietuvos Pasiuntinybėje.

Iškelia jo drąsą

„Washington Post“ rašo, jog Lietuvos pasiuntinybė reprezentuoja nepriklausomos Lietuvos vyriausybę. Landsbergis taip pat dalyvavo ir Baltijos valstybėse rėmuose, kai prez. Bushas pasirašė „Pavergtų Tautų savaitės“ proklamaciją. Laikraštis taip pat pažymi Landsbergio drąsą. Šių metų pradžioje jis prieš policiją užstojęs studentus, kai jie buvo paskelbė bado streiką ir areštuoti. Jis išreikalavo, kad jie būtų paleisti.

Landsbergis, būdamas Sovietų Liaudies Kongreso delegatas, šį pavasarį protesto ženklais išvedė ir kitus iš salės, protestuodamas prieš planą, kad centrinis komitetas peržiūrėtų visus konstitucinius pakeitimus respublikose. Tada Centro vyriausybė turėtų galią sulaukyti Lietuvos Aukščiausios tarybos nutarimus. Kada Lietuvos delegacija apleido salę, tai 2,250 Kongreso narių atidėjo tą planą.

„Vytiš“ atlape

Laikraštis rašo, jog Landsbergis nebijo savo švarko atlape nešioti laisvos Lietuvos respublikos emblema - baltą žirgą raudoname dugne (Vyti), kurį dar tik prieš 5 metus buvo pavojinga nešioti, nes tai buvo laikoma didele politine provokacija. Ten rašoma, kad abu jo seneliai dirbo už Lietuvos nepriklausomybę jau caro laikais, o jo tėvas kovojo keliuose frontuose 1918-20 metais. II Pasaulinio karo metu naciai areštavo jo brolių, o jo dėdė sušaudė sovietai, kai prisijungė Baltijos valstybės.

Dienraščių aprašo ir Sąjūdžio vado vaikystės prisiminimus, kai Sovietai 1940 m. okupavo Lietuvą, jis tada buvęs 8 metų. Jo brolis nusivedęs jį pamatyti tankuose mongolus miesto aikštėje, pasakojo Landsbergis, kuris gimė 1932 m. prieškarinėje sostinėje Kaune. Atrodo, kad Landsbergis iš šeimos esąs paveldėjęs optimizmą. „Buvo žmonių, kurie prarado viltį ir tai buvo blogiausia mūsų egzistencijos dalis. Tai nuvedė žmones į nusiminimą ir neturėjimą tikslo, kas pastūmėjo į alkoholį. Bet aš niekada nepraradau vilties“, kalbėjo jis reporteriui.

Dirba iš pasiaukojimo

Šis trijų užaugusių vaikų tėvas dirba Vilniaus konservatorijoje ir vadovauja Sąjūdžiui, nežūrint jo kelionių ir Maskvą dalyvauti Liaudies Kongrese. Už savo darbą, einant Sąjūdžio prezidento pareigas, jis negauna atlyginimo, o praleidžia daugiau Sąjūdžio reikalams, negu savo šeimai ar tiesiogiam darbiui. Jam tenka vadovauti savitiems Sąjūdžio posėdžiams ir at-

Su trispalvėmis Vilniaus Vingio parke Sąjūdžio surengtoje demonstracijoje - centre ir pats Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio pirmininkas Vytautas Landsbergis.

Bijo Lietuvos valstybės atkūrimo

Vilnius. SIA pranešimu, rugpjūčio 10 d., Kalnų parke kalbėta ne tik apie kariuomenę, bet ir delegatus.

LKP Vilniaus miesto Spalio rajono komiteto pirmojo sekretoriaus Vladislavo Švedo klausimas LKP Centro komitetui: „Mane šiandien baugina kai kurių respublikos liaudies deputatų veidmainystė. Maskvoje jie pareiškia, kad negali būti kalbos apie separatizmą, ar ką kitą, na, maksimum - kafe-deracija.“

18 birželio Seimo Taryba pasakė, kad Lietuvos ateiti mato kaip prieškarinės lietuvių valstybės tęsinį.

30 liepos - 5 rugpjūčio Gotlando saloje, 250 kilometrų nuo Klaipėdos, įvyko Europos lietuvių savaitė. Joje kartu su žinomais antitarybininkais, kaip Kazys Bobelis, VLIKo pirmininkas, Terleckas ir kiti, dalyvavo Landsbergas (atsiprašė už šią ir kitas klaidas, tačiau cituojame tiksliai-SIA) ir CK ideologijos skyriaus vedėjas Paleckas.

Idomu štai kas. Kada mes išmoksimė sakyti tiesą? Kada gi draugai aiškiai pasakys, ko nori? Jei jie pageidauja nepriklausomos Lietuvos - prašom, šiandien už tai niekas nepersekiuoja. Jei lietuvių tauta taip nuspręs... Tik reikia teisingai

likti administratyvinius darbus. Landsbergis dažnai pasirodo Sąjūdžio savaitinėje televizijos programoje ir atsako į klausimus. Ši programa jau buvo du kartą Sovietų vyriausybės sulaukta, bet Sąjūdis vėl ir vėl ją atgaudavo.

Šį reportažą žurnalistas baigia, pastebėdamas, jog, nežūrint, kad Landsbergis iš šeimos tik vienas dirba Sąjūdžiui, bet jo vaikai ir vaikaitės, kaip daugelis Lietuvoje, yra užsidegę kovoje. Visi jie padeda Sąjūdžiui. „Mano vyriausiasis vaikaitis, kuriam 7 metai, ateina į mityngus ir laiko savo tautinę vėliavą. Jis jaučiasi kovotoju už Lietuvą“, pasakojo Vytautas Landsbergis, Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio prezidentas.

TRUMPAI IŠ VISUR

- Lietuvos kviemia Persitvarkymo Sąjūdis kviečia visą Lietuvą minėti Molotovo-Ribbentropo pakto 50-metį. Pats Sąjūdis organizuoja „Baltijos kelio“ akciją, kai žmonės susijungė rankomis sudarys gyvą grandinę per Lietuvą, Latviją ir Estiją.

- Washington prezidentas Bushas pasirašė įstatymą, kuriuo ūkininkams suteikiama 900 mil. dol. parama, kai jų žemės ūkio derlius nukentėjo nuo blogų oro sąlygų.

- Kijeve ukrainiečių sąjūdis „Perebudova“ įsteigė Kijevo srities sąjūdžio skyrių. Steigiamajame susirinkime dalyvavo daugiau kaip 500 ukrainiečių. Jie išrinko penkis asmenis vadovauti Kijevo srities nepriklausomam sąjūdžiui. Visi išrinktieji yra buvę politiniai kaliniai.

- Sovietų Sąjungoje leidžiamas literatūros žurnalas „Spalis“ pirmą kartą atspausdino griežtą Lenino kritiką, kuris buvęs fanatikas ir piktas revoliucionierius, sunaikinęs bespradedančią demokratiją 1917 m.

- Kijeve susirinkę tos srities išrinktieji delegatai Dnipro Kultūros namuose, pareikalavo, kad Ukrainos Komunistų partijos vadovybė atsistatydintų iš pareigų, praneša ukrainiečių savaitraštis.

- Vengrijos žinių agentūra praneša, kad tebesitęsias didelis Rytų Vokietijos vokiečių atplūdis į Vengriją. Daroma žygių juos sulaukyti, nes sudaro sunkumų su naujų pabėgėlių apgyvendinimu.

- Čekoslovakijos komunistų vyriausybė išpėjo, kad nebūtų viešų susibūrimų paminėti „Prahos pavasariu“ 1968 m. Policijai įsakyta areštuoti bet kokius susirinkimo dalyvius.

Walesos triumfas

Varšuva-Ketvirtadienį Solidarumo vadas Lech Walesa vizitavo Lenkijos prez. Jaruzelskį ir ieteikė jam trijų asmenų sąrašą, kurie galėtų būti naujuoju Lenkijos ministru pirmininku, bet jis savo pavadėdė neįrašė į tą sąrašą.

Tokiu būdu Solidarumas sudaro naująją Lenkijos vyriausybę, nes Jaruzelskis sutiko, kad būtų sudaryta ne komunistinė vyriausybė. Tai bus pirmoji komunistinė bloke ne komunistų vadovaujama vyriausybė ir tai yra didelis Walesos triumfas visoje pokarinėje Rytų Europos valstybių istorijoje, praneša prancūzų žinių agentūra.

Walesa pasakė, kad Lenkija pasiliks Varšuvos pakto sudėtyje. Jo pasiūlytieji premjero vietai užimti yra šie kandidatai: teisininkas Tadeusz Mazowiecki, Solidarumo laikraščio redaktorius Bronislaw Geremek, Solidarumo frakcijos vadas parlamente, ir Jacek Kuron, buvęs komunistas ir vėliau disidentas bei Solidarumo strategistas.

AP žinių pranešimu penktadienį, prez. Jaruzelskis nominavo teisininką T. Mazowiecki premjero vietai. Jį turės patvirtinti parlamentas.

Maskvos reakcija

Maskva. - Sovietų Sąjungos reakcija į Lenkijos įvykius buvo pareikšta Gorbačiovo patarėjo teisiniams reikalams Eugenijaus Primakovo pareiškimu, kad viskas yra lenkų vidaus reikalas ir Sovietų Sąjunga

Kremlius siūlo daugiau teisių respublikoms

Ar Rusija taps atskira respublika

Maskva. - Sovietų vyriausybė ketvirtadienį paskelbė, jog radikaliai decentralizuoja vyriausybės politines ir ekonomines teises, kad tuo būdu būtų geriau apsaugotos tautybės, kurių ten esama daugiau kaip šimtas.

Komunistų partijos Politbiuras savo išleistame politiniame pareiškime pasiūlė konstitucinius pakeitimus, kurie pakeis ryšius tarp Maskvos ir Sovietų Sąjungos 15 respublikų. Dokumentas atmeta centralizuotą valdžią ir pateikia tikrą federalinės sistemos vyriausybę. Politbiuro pareiškimas, kurį „Pravda“ atspausdino, bus dar diskutuojamas Centro komitete. Visa tai sudaro prez. Gorbačiovo reformų pagrindą. Centro Komiteto sesija jau turėjo įvykti, bet dėl tautinių neramumų įvairiose vietose, buvo nukelta vėlesniam laikui. Tautybių santykiai pasidarė tokie aštrūs ir komplikuoti, kad Kremlius, patenkdamas vienus, užgautų kitus.

Tas pats visoms respublikoms, bet...

Šio dokumento paskelbimas sutampa su naujais kons-

tituciniais konfliktais tarp Maskvos ir Estijos respublikos, kuri išleido naują rinkimų įstatymą. Reuteris Europoje praneša, jog estų vyriausybė nepasisakė, kad tas rinkimų įstatymas bus pakeistas, nes estų tautos dauguma reikalauja savo vyriausybę tvirtai laikytis priimto įstatymo.

Ši Politbiuro deklaracija gali paruošti kelią ekonomines autonomijos eksperimentui ir kituose Sovietų Sąjungos regionuose, kas dabar leista tik vakarietiškiems nusistačiusiom Baltijos respublikom. Dokumente rašoma, jog kiekviena respublika turi turėti teisę tvarkyti savo gamtos turis ir įsivesti tokią ekonominio gyvenimo formą, kokia jiems yra geriausia. Tačiau Politbiuras nori suvaržyti respublikų „suverenitetą“, reikalaujamas, kad gynybos, užsienio reikalų politikos ir vidaus saugumo reikalai priklausytų centrui. Maskva psilikytų kai kada sau teisę spręsti bendrus krašto ekonominius reikalus.

To neuženka Baltijos valstybėms

Žinių agentūra pastebi, jog tai yra milžiniškas šuolis į priekį, tačiau to neuženka Baltijos respublikoms, kurios reikalauja visiškoms nepriklausomybės. Vakarų analistai sako, kad tuo norima išsaugoti braunkančių paskutinę daugiatautę imperiją. Politbiuras sako, jog yra reikalinga daryti skirtumą tarp didėjančio tautinio susipratimo ir nacionalizmo. Respublikos galinčios pasipriešinti federaliniams įstatymams, bet tą ginčą turėtų išspręsti Aukščiausiasis Teisimas. Todėl siūlo įsteigti Konstitucinį teisimą, kuris spręstų respublikų ir federalinės vyriausybės bylas.

Teisės ir Rusijai

Politbiuras taip pat siūlo Rusijos respublikai sudaryti savo politines ir socialines organizacijas. Atrodo, kad tuo norima išspręsti kitų tautybių nepasitenkinimą rusais, samprotauja Vakarų diplomatai Maskvoje. Rusija yra didžiausia respublika sąjungoje, bet be savo Komunistų partijos, be savo Mokslo akademijos ir kitų respublikų galimų institucijų. Dokumente taip pat siūloma duoti dar daugiau autonominių galių toms sritims, kurios jau turi šiek tiek autonomijos. Tai turėtų padėti Nagorno-Karabacho statusui.

KALENDORIUS

Rugpjūčio 19 d.: Liudvikas, Emilija, Astys, Argaudas, Boleslovas, Talvina, Šviesuolė.

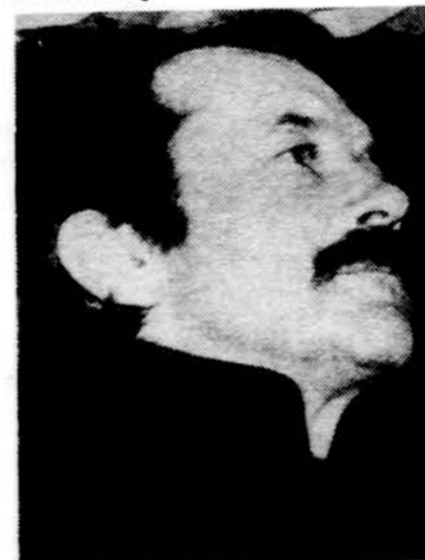
Rugpjūčio 20 d.: Bernardas, Neringa, Svajūnas, Filiberta, Talvina.

Rugpjūčio 21 d.: Pijus X, Joana, Medeina, Žaidvydas, Bokontas, Violeta, Gaudvė.

Rugpjūčio 22 d.: Ipolitas, Karjotas, Rimantė, Iminė, Zygfridas.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 6:02, leidžiasi 7:46. Temperatūra šeštadienį 84 l., sekmadienį 80 l., pirmadienį 74 l., antradienį 72 l.

Romualdas Ozolas, vienas Sąjūdžio vadų, prisiminė karinių bilietų atidavimo akciją: „Netikslinga buvo tai daryti, nes mes neturime teisinio aparato, galinčio mums padėti ginti tuos žmones, kurie pateko į konfliktą su valdžia. Manome, kad tikslingiau tokią akciją skelbti po rugpjūčio 23-čiosios, kaip tos dienos tąsa, priėmus kaip minimum vieną įstatymą - apie galimybę perversi iš karinės jurisdikcijos į civilinę visus tuo pagrindu iškylančius ginčus ir konfliktus. Tik tokiu atveju išgelbėtume žmones, kuriuos raginame eiti į ataką prieš šią siaubūną, kuris vadinamas tarybine armija“.

- Vokietijos vyriausybė paskelbė, kad uždaro savo ambasadą Budapešte, nes per ją daug Rytų Vokietijos vokiečių nori gauti teises apsigyventi Vakaruose. Bona taip pat uždarė ir savo misiją Rytų Berlyne, nebegalėdama patenkinti Rytų Vokietijos vokiečių. Kada ambasada ir misija vėl pradės veikti, bus pranešta kada nors vėliau.

Is Ateitininku Gyvenimo

REDAGUOJA Jonas Žadeikis. Informacinę medžiagą ir nuotraukas siųsti: 4048 W. 91st Pl., Oak Lawn, IL 60453. Tel. 312-424-4150.

KRYŽIUS ĖJO PER LIETUVĄ

SAULIUS GALADAUSKAS

„Teišsideda pats savęs, tegul kasdien neša savo kryžių ir tseka mane“.

(Luk. 9, 23)

„Kodėl bijai kryžiaus, jei jis veda į dangaus karalystę? Kryžiuje yra išganymas, kryžiuje yra gyvenimas, kryžius gina nuo priešų“.

Tomas Kempietis

(Tęsinys)

Vertikalė – dangus, horizontalė – žemė. Jų susikirtime Jėzus Kristus – dangaus ir žemės sūnus, dangaus ir žemės valdovas; Jis ant kryžiaus mirė tam, kad prisikeltų ir tuo būdu, nugalėdamas mirtį, išgelbėjo žmoniją nuo išnykimo. Tad kryžius mums yra visų pirma Kristaus pergalės ženklas. Bolševikai, nedaug tenutuokdami teologijoje, kažkuriuo būdu tai nujautė ir itin uoliai Lietuvoje naikino kryžius. Ir štai, „Kryžių žemėje“ pakelės kryžius jau ant pirštų buvo galima suskaičiuoti. Nebeliko Lietuvoje kryžių, kuriuos žmonės su džiaugsmu garbino ir su meile išdidžiai nešė. Užtat mūsų šalį užgriuvo kiti kryžiai, kuriuos tauta taip pat turėjo nešti, bet jau grieždama dantimis ir vaitodama – užgriuvo Lietuvos alkoholis, vagystės, tinginystė, kyšininkavimas bei kiti socializmo „pranašumai“.

Tiesiog nelaukta, netikėtai prabilta apie dvasingumą. Apie jį dabar kalbama tiek daug, kad šis žodis darosi įkyrus, kadangi tas, net komunistų skelbiamas, dvasingumas įtartinais abstraktais. Ir jeigu dar kalbama apie religijotyrą, apie religiją, kaip sudėtinę tautos kultūros dalį, jeigu dar koks didesnis politinis veikėjas savo kalbą tarsi priekonu pasodrina Dievo vardu, tai Dievo Sūnus Jėzus Kristus stropiai nutylimas.

Maldininkų kelionės tikslas ir buvo gražinti Tautai Kryžių, apginkluoti ją vieninteliu ir tikroju krikščionio ginklu – kryžiumi ir malda. Kur tik susitinkdavome su žmonėmis, ten į juos kreipdavomės prašydami nieko nelaukiant pakelėse ir prie namų statyti kryžius, nes visi bandymai Lietuvai prisikelti, neatgimti pakelėse ir o tai reikštų be Dievo pagalbos, būtų bergždis pastangos pergudrauti tą, kurio kairė yra melas, o dešinė klastos isikibus laikosi; kurio paunksmėje tarybinėje „laimėje“ murdėsi iš-tisos tautos. Deja, mūsų ragi-nimus neretai išgirdavo tik

močiutės. Kaimo jaunimas, su nedidelėmis išimtimis, švelniai tariant, ganėtinais atšalės ir šilumos ieško dažniau degtinėje nei maldoje. Užtat malonu būdavo, kai mus pasitikdavo ne tik kaimo klebonas su savo tradicine svita, bet ir gražus jaunimo pulkelis su trispalvėmis. Dažniausiai tai būdavo vietos sąjūdininkai, nors jie kartais pasisakydavo esą indiferentais, bet supranta, kad be Bažnyčios nebus atgimimo ir todėl būdavo labai miela žiūrėti kaip kaimo Sąjūdis žengia išvien su Bažnyčia. Taip buvo ir Vepriuose trečiajame mūsų kelionės dieną. Pašventinus kryžių, nebedami gausaus lietaus, vietos sąjūdininkai, nešini procesiniu kryžiumi ir veliavomis, lėdėjo mus visą laiką, kol apžiūrėjome rūpestingo Veprių klebono statomus Kryžiaus kelius.

Iš Veprių į Panoterius. Šaunuolis Panoterių klebonas – net trys nauji kryžiai. Jo bažnyčia paprastame gyvenamajame name, nes sudegus bažnyčiai, komunistai naujos statyti neleido, o tą vietą, kurioje stovėjo bažnyčia, norėjo atimti. Bet išradingas klebonas bažnyčios pamatus pripylė žemių, užsėjo pievele, užsodino gyvatvore, altoriaus vietoje pastatė kryžių ir gavosi mažutis skverelis, kurį naikinti bolševikai jau nedrįso. Taip buvo išsaugoti pamatai naujai bažnyčiai, kuriai statyti leidimas jau gautas ir projektas užbaigtas. Panoterių klebonas mus pavaišino ne tik šaunia vakariene, bet ir video filmu „egzorcionistas“.

Nuo Gelvonų iki Veprių – 15 km, Vepriai – Panoteriai – 12 km. Viso 27 km – jau proto ribose, ber per vėlai. Iš mūsų rikiuotės pasitraukė keturi žmonės su viltimi vėl prisijungti Paberžėje. Tačiau Panoteriuose prie mūsų prisijungė dvi panelės iš Vilniaus, viena jų – puiki giedotoja.

Kitą dieną kryžiaus šventinimas Bukonyse – 7 km ir kelionė į Šėtą – 10 km. Šėtoje mus pasitiko didžiulė minia su veliavomis, juostomis, su duona ir druska. Pašventinę kryžių sody-

Paberžės klebonas kun. Dobrovolskis, garsusis Tevas Stanislovas, eina į savo bažnytelę.

Nuotr. Sigito Baltramaičio

boje, giedodami patraukėme į kapines, kur pasimeldėme ir pamitingavome prie didelio išpūdingo kryžiaus trentiniams. Paskui vėl procesija per visą miestelį prie naujai atstatyto paminklo savanoriams, krikščionims kovose su bolševikais. Šį paminklą pastarieji buvo susprogdinę, bet vietiniai patriotai jį užkasė ir išsaugojo. Atėjus metui, vėl jį suklijavo ir atstatė. Truskaviškiai, vietos klebono paraginti, turėjo pasistatę dvejų didelių kelių sankryžoje didžiulį ažuolinį kryžių, matomą iš labai toli. Bet ir čia neišvengta baimės ir kompromisų. Kantios vietoje, kryžiuje buvo įtaisytas sėdintis rūpin-tojelis. Kas tinka koplytstulpiui, tas netinka kryžiui, bet taip pa-gaidavo vietinė valdžia. Jiems sėdintis Kristus atrodė mažiau pavojingas, nei nukryžiuotas, nors kiek supratom, kolūkio pir-mininkas šio kryžiaus pastatymą parėmė. Kadangi ilgai užtrukome Okainiuose, tai nakvoti likome Truskavoje. Ta proga aplankėme vieną pamaldų ligonį. Liūdino mus tai, kad Truskavoje yra keletas gražių sodybų, kurios savo puoš-numu ne daug tenusileidžia amerikiečių namams, bet kryžių – nei vieno...

Kitą dieną ejo į Survilikiškį. Pakeliui kreipėmės į vieno kaimo gyventojus, ragindami sutvarkyti vienintelę tų apylin-kių šventą vietą – senas kapines. Sujaudinti mūsų procesijos, kaimiečiai su ašaromis akyse pažadėjo kapines sutvarkyti. Vienam pamaldžiam vyrui mes davėme pinigų, kad už juos pastatytų tose kapinėse koplyčią. Pinigų mums suauko-davo įvairūs žmonės, o mes juos visus atiduodavome ten, kur matydavome esant reikalinga. Kelionėje turėjome progą iš-tikinti, kad Lietuvos ganta dar nėra taip beviltiška suniokota, kaip atrodo keliaujant iš vieno miesto į kitą pagrindeiais keliais. Nors Aukštaitijoje ties Truskava (tarp Kėdianių ir Panevėžio) apylinkės nėra labai vaizdžios, bet Survilikiškis apspus-tas tikrai nuostabios gamtos. Čia palaidotas garsusis Dievdir-bys, auksinių rankų kryžių meistras Vincas Svirskis. Prie jo kapo sugiedojom „Viešpaties Angėlą“ ir pasimeldėme už visą Lietuvą. Deja, Svirskio žemėje maldininkų nelaukė nė vienas naujas kryžius. Kad ir kaip stengėsi išsisukti nuo šios temos klebonas, mes jo tiesiai paklau-sėme: „O kurgi kryžius?“. Jis atsakė, kad kryžių statysias vė-vežimį ir paprašė vairuotoją nuvežti kryžių į vietą. Šis sakėsi

STUDENTŲ DĖMESIUI

Studentų ateitininkų sąjun-gos stovykla „Akys“ vyks nuo sekmadienio, rugpjūčio 27 d., iki penktadienio, rugsėjo 1 d., Dainavoje. Stovyklos progra-moje pramatyta: susikaupimo vakaras, akademiniai pašnekesiai, pranešimai apie ateitininkų veiklą Lietuvoje, užsiėmimų būreliai, vakarinės programos, iškylos ir t.t. Po stovyklos studentai dalyvaus Ateitininkų federacijos ruošia-mose Studijų dienose nuo rugsėjo 1 d. iki rugsėjo 3 d.

Studentai gali registruotis pas Darių, tel. (312) 434-2243. Registracijos lapai yra septin-tame SAS CV aplinkraštyje.

ATEITININKŲ STUDIJŲ DIENŲ BELAUKIANT

Dr. Milda Danytė Romoje praleido pastaruosius dvejus metus besigilindama į lietuvišką medžiagą Vatikano archyve. Ji pasidalins savo tyrimų duomenimis studijų dienose rugsėjo 3 d. Tai bus dar niekur neprestatyta medžiaga.

Dr. Stasys Lozoraitis į Atei-tininkų studijų dienas atvyksta tiesiai iš Europos. Jis atsiveš naujausias žinias aktualiu Lietuvos-Lenkijos santykių klausimu. Jo pranešimas bus rugsėjo 2 d.

Kun. Antanas Rubšys, vienas iškiliausių lietuvių teologų, studijų dienose rugsėjo 3 d. kalbės aktualia tema: Kris-tus ir šiuolaikinis žmogus. Jo iš-eities taškas yra pats Kristaus klausimas: „O kuo jūs mane lai-kote?“ Autorius į temas svarstymą nori įvesti ir patį klausyto-ją, todėl prašo, kad dalyviai iš anksto perskaitytų Morkaus ir Jono Evangelijas.

Dr. Robertas Vitas pra-ėjusiai metais įsigijo daktaro laipsnį politinių mokslų srityje. Jis studijų dienose rugsėjo 3 d. svarstys temą: „Lietuvos okupa-cijos nepripažinimo politika“. Šiuo metu Lietuvos okupacijos nepripažinimo faktas yra svar-bi atrama nepriklausomybės siekimo kovoje.

Nežinau kaip klebonui, bet man, paskutinio teismo dieną mieliau būtų turėti su savimi kryžių, o ne suola. Naujo kryžiaus neradome ir garsioje Paberžėje, bet čia jau kitos priežastys ir kita istorija.

(Bus daugiau)

DR. ELIGIJUS LEIŠ

AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
4149 W. 63rd St.
Tel. 735-7709
217 E. 127th St.
Lemont, IL 60439
Tel. 257-2265
Pagal susitarimą

DR. RAMUNĖ MACIEJAUSKAS

DANTŲ GYDYTOJA
9356 S. Roberts Road
Hickory Hills
Tel. 598-2131
Valandos pagal susitarimą

DR. VILIUS MIKAITIS

ŠEIMOS DAKTARAS IR CHIRURGAS
Family Medical Clinic
217 E. 127 St. — Lemont, IL 60439
Priklauso: Palos Community Hospital ir Silver Cross Hospital
Valandos pagal susitarimą
Tel. 257-2265

DR. ROMUALDAS POVILAITIS

DANTŲ GYDYTOJAS
Tel. 767-7575
5780 Archer Ave.
(6 bloki vakarus nuo Cicero Ave.)
Valandos pagal susitarimą

DR. KENNETH J. YERKES

DR. MAGDALEN BELUCKAS
DANTŲ GYDYTOJAI
Pensilvanijos nuolaida
2436 W. Lithuanian Plaza Court
Tel. 925-8288
507 S. Gilbert, LaGrange, IL
Tel. 352-4487

Ofs. tel. 586-3166; namų 381-3772

DR. PETRAS ŽLIOBA

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6745 West 63rd Street
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 3-6; šeštadieniai pagal susitarimą

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY (USPS-161000)

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL.
Subscription Rates: \$70.00. Foreign countries \$70.00.
Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokesčių, atlymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
U.S.A.	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Kanadoje (U.S.A. dol.)	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Užsienyje (U.S.A. dol.)	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Savaitinis (šešt. pried.)	\$40.00	\$25.00	

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniai nuo 8:30 iki 12:00.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taisyso nuofūira. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbi-mų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė

DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. — 476-2400

Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 1-7; antr. ir penkt. 10-4; šešt. 10-2 val.

DR. ARVYDAS J. DAILIDĖ

DANTŲ GYDYTOJAS
2555 W. Lincoln Hwy. (Hwy. 30)
Olympia Fields, Ill.
Tel. 748-0033
Valandos pagal susitarimą

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS JOKŠA

VAIKŲ LIGOS
6441 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Rez. 778-7679 Kab. 582-0221
Valandos susitarus

DR. VIJAY BAJAJ, M.D., S.C.

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — VIDIAUS LIGOS IR ODOS CHIRURGIJA
(Augiaili nuimami kabinetai)
Priklauso Holy Cross ir Christ Ikoninomis
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. 434-5849 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.v.

Ofs. 735-4477; Rez. 246-0067; arba 246-6581

DR. E. DECKYS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St.
Tel. 422-0101
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS

Specialybė vidaus ir kraujo ligos
Nechirurginis išsiplėtusiu venų ir hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road. Tel. 585-2802
Valandos pagal susitarimą
Penkt., antr., ketv. ir penkt.
Reikalui esant atvažiuoju ir į namus

DR. JOVITA KERELIS

Dantų Gydytoja
2659 W. 59th St., Chicago, IL
Tel. 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL.
Tel. 598-8101
Val. pagal susitarimą

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val vak.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. PETRAS V. KISIELIUS

DR. EUGENE MCENERY
DR. JAMES BURDEN
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
155 N. Michigan Ave., Suite 324 ir 5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 565-2960 (veikia 24 val.)
Valandos pagal susitarimą

DR. IRENA KURAS

KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Kabineto tel. RE 7-1168;
Rezid. 385-4811

Dr. Tumasonio kabineta perėmė

DR. S. LAL

SPECIALYBĖ — VIDIAUS LIGOS
2454 W. 71st Street
434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir ketv. 9-12. Penkt. 2-7

6132 S. Kedzie Ave., Chicago

WA 5-2670 arba 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGOS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA
Valandos pagal susitarimą

DR. VILJA R. KERELYTĖ

CHIROPRAKTIKA
— Amber Chiropractic —
5522 S. Wolf Rd.
Western Springs, IL
248-4000
Valandos pagal susitarimą

Kab. tel. LU 5-0348; Rez. PR 9-5533

DR. FRANCIS MAŽEIKA

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4
6-9, antr. 12-6; penkt. 10-12; 1-6.

Kab. tel. 471-3300; rez. 442-8297

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652
Pirm., antr., ketv. ir penkt.
pagal susitarimą

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. 436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.

S. PRASAD TUMMALA, M.D.
SURENDER KUMAR, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų 584-5527

DR. ALGIS PAULIUS

ORTOPEDINES LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. 472-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS

DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS

(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir „Contact lenses“
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

Dr. Tumasonio kabineta perėmė

T. RAMA, M.D.

Specialybė — Chirurgija
2454 West 71st Street
Tel. 434-1818 — Rez. 852-0889
Val. pirm., antr. ketv. ir penkt.
3 iki 7 v.v. Tik susitarus

DR. ANTONAS G. RAZMA

Specialybė — Vidaus ir plaučių ligos
2636 W. 71st St., Chicago, Ill.
Tel.: 436-8100
11800 Southwest Highway
Palos Heights, Ill. 60463
(312) 361-8220 (312) 361-8222

DR. LEONAS ŠEIBUTIS

INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. 778-2880, rez. 448-5848

EDMUNDAS VIŽNAS, M.D., S.C.

Specialybė — Vidaus ligų gydymas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. 585-7755

Zygeiviai ilsisi ant Toškonų-Andriūnų alkakalnio.

NUPIRKITAS KARAS

Prieš penkiasdešimt metų rugpjūčio 23 d. susitarė du priešai — nacinė Vokietija ir komunistinė Rusija. Abi užmiršo savo ideologinius skirtumus, o tik galvojo apie būsimą karą, apie svetimų žemių grobimą, apie savo valdų pratęsimą. Pirmoji sutartis buvo pasirašyta dviejų valstybių užsienio reikalų ministrų, patvirtinant kėslus, sutartis ir svetimų žemių pasidalinimą abiejų valstybių vyriausiesiems vadovams Hitleriui ir Stalinui. Rugšėjo 10 d. buvo pasirašytas slaptas protokolas, kuriuo buvo dar geriau pasidalinta svetimomis žemėmis, nes jau Vokietija buvo pamėsi Lenkijos dalį, o jai karą buvo paskelbusios Prancūzija ir Anglija.

Visos Pabaltijo tautos, dalis Lenkijos, dalis Rumunijos ir Suomija buvo paskirtos Sovietų Rusijai, kaip užstatas už milžinišką paskolą Vokietijai ir teikiamas karui reikalingas žaliavas.

Į Pabaltijo valstybes — Lietuvą, Latviją ir Estiją — pirmiausiai buvo pasiūstos igulos ir su prievartiniu atitinkamų Pabaltijo valstybių sutikimu sudarytos bazės. Vėliau kilo provokacijos, derybos, ultimatumai sudaryti naujai vyriausybei ir kitais metais birželio 15 d. per sieną pasiūstas kariuomenės su tankais, patrankomis ir dideliu skaičiumi kariuomenės. Taip buvo sugriautos taikos, ramios, niekam blogo nedarantis ir nenorintios daryti valstybės, liepos 21 d. įjungtos į Sovietų Sąjungą kaip atskiros respublikos.

Prieš penkiasdešimt metų pasirašyta Molotovo-Ribbentropo sutartis ir svetimų žemių pasidalinimas buvo netikėtai įvykis. Jis buvo papigūškai kartojamas kaip savanoriškas įsijungimas. Dekanazovo (vėliau sušaudyto) įsakymu buvo išrinktas „liaudies seimas“ ir tas „liaudies seimas“ netaręs nežodžio „prašė“ priimti Lietuvą į svetimą valstybę, kuri iki šiol ją laiko užgrobusi ir valdo su okupacine kariuomene ir okupacine valdžia. Kai norima Molotovo-Ribbentropo sutartį paskelbti šiuo metu pasauliui, tai tos sutarties Kremlius negali rasti...

Būtų lengva pasirašyti sutartį rasti, ją pripažinti po daugelio metų, ją laikyti niekine, jeigu ji nelieštų svetimų žemių užgrobumo. Juk ta sutartis, vadinamas paktas, buvo ir yra žinoma ją sudariusiosios valstybės, žinoma ir tų valstybių tuometiniams priešams. Sutartį pripažinti niekine, reiktų pripažinti niekiais ir jos padarinius.

Karą kaip neigiamą įvykį lengva pripažinti, nes jis palietė daugelį valstybių, daugelį tautų ir žmonių. Jame žuvo milijonai žmonių, buvo sunaikinta daugelio milijonų vertės turto. Bet pripažinti svetimų tautų ir svetimų žemių pasidalinimą, jų laikymą okupacijoje, jų žmonių naikinimą žaizdas, iki šiol neužgydytas, reikia žmoniškumo, atvirumo ir drąsos. Nekalbant, kad būtinas teisingumas, kuriam nusikalto to meto valdovai. Teisingumui nusikalsta ir šio meto valdžios, negalinčios atsisąžadėti svetimų žemių.

Molotovo-Ribbentropo sutartis yra priežastis, kad buvo sunaikinta Lenkija, kad buvo komunistų užgrobtos daugelis Vidurio Europos valstybių, kaip Rytų Vokietija, Čekoslovakija,

Rumunija, Bulgarija, Jugoslavija, Albanija. Nekalbame apie komunizmo įkeltą koją į Pietų Amerikos Kubą ir Nicaragvą, į Afrikos Etiopiją, Angolą ar Mozambiką, į Azijos Vietnamą, Kambodiją ir Laosą, į Vidurinius Rytus ar tolimą Šiaurės Korėją, užgrobtas Japonijos salas. Tai vis tos sutarties išdavos, kurios šiandien neišperkamos be žmonių gyvybių ir kraujo praliejimo, atviriau kalbant, be karo, kuris viską sunaikintų. Į tą sutartį, kuri buvo padaryta prieš penkiasdešimt metų, žiūrint, plaukai ant galvos stojasi, visą kūną pagaus nuplieskia, — tai žmonijos kelias į pražūtį. Teliaka tik viltis, kad komunizmas nėra amžinas, kad imperijos, nors stiprios, pamažu grūna.

Šios niekingos sutarties sukakties proga visi laikraščiai plačiau rašo apie pačią sutartį, apie jos padarinius, apie norą iš jos pavergtiesiems išsivaduoti. Gal ir Kremliaus šiuolaikinis valdovas M. Gorbačiovas pripažins tiesą, kad tokia sutartis buvo tikrai padaryta ir kad ji yra Rusijos kriminalinis nusikaltimas.

Negalime nubausti už kriminalinius nusikaltimus jau mirusių Hitlerio ir Stalino, sutartį pasirašiusių ir svetimas žemes pasidalinusių Molotovo ir Ribbentropo. Bet galime ir turime kelti balsą viešose forumuose, kur tu nusikaltėlių įpėdiniai dalyvauja kaip atstovai tokiose organizacijose kaip Jungtinės Tautos. Jos negali priversti, bet gali kelti reikalą viešumoje, protestuoti, reikalauti, kad ta prieš pusę šimto metų padaryta gėdinga sutartis būtų panaikinta. Ją panaikinti gali tik tų valstybių, kurios per savo tuometinius atstovus pasirašė, šiometinės valdžios, atstovaujantis buvusios valdžios ir buvusios valdovams.

Demonstracijos daro įspūdį tik mums patiems, jeigu mes patys pajėgiame didesnį būrį suorganizuoti, padaryti reklamą savo reikalams. Bet tuose kraštuose, kur demonstracijos vyksta beveik kasdien, nedaro reikiamo ir mūsų norimo įspūdžio. Lietuvos Persitvarkymo sąjūdžio vadovybė skatino savo tautiečius rinkti parašus ir siųsti Maskvos, Rytų Berlyno, Bonnos ir Jungtinių Tautų atstovams. Sąjūdžio žmonės prašo ir išsiviją rinkti parašus ir siųsti bent Jungtinėms Tautoms, kuriose yra Sovietų Sąjungos ir abiejų Vokietijų — demokratinės ir komunistinės — atstovai. Jie pagaliau turi suprasti buvusios sutarties niekingumą ir jo padarinių kriminalinius nusikaltimus — karą ir svetimų žemių užgrobumą. Nors Helsinkyje buvo pripažintos pokarinės sienos neliečiamomis, išskyrus diplomatinis kelius, bet tai neišsprendžia, kad Helsinkio sutartis uždare pavergtiesiems burnas, priversdama jas tylėti, kaip priverčia tylėti okupantas.

Rinkimas parašų nėra pavalkiausias būdas laimėti laisvei ir nepriklausomybei. Bet tai yra geriau, negu tik demonstracijos, kurios taip pat turi būti. Su parašais kreipiantis į nusikaltėlius ir tas organizacijas, kuriose dalyvauja ir jų atstovai, yra bent propagandinis mostas prieš Molotovo-Ribbentropo sutartį ir iš jos išplaukusias išdavos — karą ir svetimų žemių grobimą.

Pr. Gr.

LB krašto valdybos pirmininkas kalba scenoje. Iš kairės: Balys Gajauskas, dr. Vytautas Landsbergis ir dr. Antanas Razma.

Nuotr. Viktoro Kučo

DABARTIES ŽMOGUS IR KNYGA

Kai spaudoje paskaitai apie Lietuvoje išgrobtomas šimto tūkstančių tiražo knygas, liūdnas žvilgsnis nukrypsta į dabartinių mūsų knygynų stalus. Kas ten grupuojasi, kas varto, žiūrėdama ir dažniausiai vėl padeda knyga į tą pačią vietą, — tai išeinanti karta, kuri ne kartą dabar su rūpesčiu pasiguodžia kitam savo bendramižiui, kad juos užpuola liūdnos mintys, žiūrint į savo su tokia meile surinktą ir su sudomėjimu skaitytą knygų rinkinį, žinant, kad jaunimo tarpe retas jomis besidomės, kad nežinia, koks bus tų knygų likimas.

Kodėl taip atsitiko? Ar kalti mes patys, ar gal kaltė daug sudėtingesnė? Paskaiciu ir amerikietiškoje spaudoje, literatūroje skryje straipsni, užklausančių, kur dingę taip mėgiami ir gerbiami prancūzų novelistai? Ar viskas baigėsi su Sartre, Camus, de Beauvoir, nes, pamiršus prancūzų literatūrą, dažnas pašnekovalas vis grįžta prie tų pačių vardų, tarsi po jų jau nieko nebuvo parašyta, o gal tik neišversta į kitas kalbas?

Pagalvoji, žmogus, ir apie dabartines mūsų knygas išsivijoje. Pradžioje jos pylėsi, tarsi iš kiauro maišo, jaudinančios, įvairios, išradingos. Su įdomumu eidavome į jų „pristatymų vakarus“, nekantriai nesėmės knygą namo pasiskaityti. Ar dabar taip yra? Pasvarščiau priežastis ir supratu,

RŪTA KLEVA VIDŽIUNIENĖ

Kad nebūtinai tai tik mūsų, ilgoje emigracijoje paskendusiu, asmeniškais nuopuoliais.

Pasikeitė gyvenimo būdas, ir nuovargio pilną tautietį vakarais dabar dažniausia guodžia televizija. Ne tai, kad jos nereikia, bet ji nepastebimai pradėjo keisti vertybių skalę, jų sampratą, elgesio normas, morale. Jau ir mokyklose mokiniai beveik nebeskaito nieko, i klases ateina persisunkę trumpų faktų ir sakinių gausa žaibinių žodžių ir veiksmy, greitai bėgančių pajaudinimų, šauksmų, klyksmų, garsios muzikos išsemti. Kas gali juos priversti valandomis skaityti apie praeitį, apie jiems nematytą, nesuprantamą kaimą?

Laikotarpis, kuriame dešimtimis skaičiuotume puikius rašytojus, poetus, muzikus, išskirtinius vadus, neatsiranda atsitiktinai. Kūrėja jaudina aplinkos nuotaiką, karai, priepaudo, neteisybės. Dabartis kitokia, — moralinės, religinės, politinės vertybės apsvirtė aukštyn kojomis, o praeitimi skelbiant prozos knyga galvojančio žmogaus jau negali pagosti. Dėmesio išlaikymo sugebėjimas visame pasaulyje irgi labai sumažėjo, todėl taip paplito lengvi žurnalai, televizijos programos, vis dažniau spausdinama ne romanai, novelės, bet enciklopedijos, mokslo

veikalai, atsiminimai. Mūsų atveju jie ribojasi maža vyresnių skaitytojų grupe, jaunimui jau gerai nebevaldant kalbos plonybių. Mokslo veikalai atneša žinias, bet tai nėra proza ir poezija. Vertimų į anglų ar kitas kalbas klausimas irgi, atrodo, nėra labai aktualus, nors Pietų Amerikos mažosios tautos yra gana vykusiai išėjusios ir viešumą su savo literatūra. Mes niekad nebuvom gabūs prekybininkai šioje srityje, nors iš tikrųjų turime pasauliui daug ką pasakyti. Knygų prekybininkams jos irgi neatnešė gero uždarbio, o pasiaukojimas šiais laikais neskaitytas jokia dorybe. Be to, karo nuoskaudų temos išsisemė, tarptautinėje arenoje jas rašėme ne mes vieni; karuose nukentėjusių randame visuose pasaulio kampuose. Kiek kartų gali skaityti tą patį?

Ar parašoma šiais metais daug gerų knygų? Atsakymas galėtų būti: nemažai! Visgi gero rašymo negana, reikia ir tam priaugusio skaitytojo. Skaitytojų nepriaugina jau nei amerikietiškoji, nei lituanistinė kitokia, — moralinės, religinės, politinės vertybės apsvirtė aukštyn kojomis, o praeitimi skelbiant prozos knyga galvojančio žmogaus jau negali pagosti. Dėmesio išlaikymo sugebėjimas visame pasaulyje irgi labai sumažėjo, todėl taip paplito lengvi žurnalai, televizijos programos, vis dažniau spausdinama ne romanai, novelės, bet enciklopedijos, mokslo

pasiteiravau, kas apie mane yra parašyta. Jis atsakė „Ničėvo strašnavo“. Pasiskundžiau, kad Griškabūdyje įvairių pareigūnų buvau nuolat varginamas su reikalavimais duoti naktinėms operacijoms pastotę, nuolat kviečiamas pareigūnų apklausinėjimams, reikalavimams nesuderinamais su mano, kaip kunigo, asmeniu. Neužtarė, bet ir nepasmerkė, tik davė gerų patarimų. „Reikėjo nelaikyti arklų, nebūtų buvę ko kabinėtis“. Be abejo, taip reikėjo, bet vis dar prisirišimas prie žemės sklypelio, kad užsitikrinus maisto ateitį, be to, įvairūs gandai, kad viskas greitai keisis, tikėdavo, nora sulaukti atmainos ir turėti bent kokių praeities perspektyvų.

PIRMOSIOS KARO DIENOS

ATSIMINIMAI

KUN. J. ADOMAITIS

10

Bevažiuojant į Kauną, keletą kartų vis stovinėjo nei tai išledami, nei tai ko laukdami. Nesijaudamas, kad būčiau kuo nusikaltimais, buvau ramus, tik ugdė norą sulaukti atmainos ir turėti bent kokių praeities perspektyvų.

Paryčių girdžių už sienos kalbant: ar tiesiog vežti ir Vilnių ar čia palikti. Matyt, nusprendė čia palikti, nes įsakė su daiktai lipti žemyn ir įstūmė į pilną žmonių pogrindį. Tik dieną pastebėjau, kad iš požemio į lauką langai užkalti lentomis ir visai tamsu. Iėjęs tuojau prisistačiau, kad esu Griškabūdyje klebonas, ir čia pat išsitiesiau ant grindų šalia kitų „ruskio akimis“ pailsėti.

Čia buvau kalinių įspėtas, kad pervežant kelyje gali pasitaikyti enkavedistai suvaidintų užpuolimų, provokacijoms tikslais. Enkavedistai, persirengę partizanais, su lietuvių kareivių bei karininkų uniforma, užpuols, išvaikys vežančius enkavedistus, kalinius paims, ims klausinėti, ką mes esame padarę gero partizanams, kas iš jų pažįstamas, kur renkasi ir pas ką partizanai ateina, kas iš žmonių juos sušelpia ir t. t. O paskui tuos „partizanus“ vėl užpuols enkavedistai, „partizanai“ išlakstys, saugumiečiai vėl suims.

Tai saugumo triukai, kaip apgaules būdu daugiau surinkti kaltinimui medžiagos ir daugiau sužinoti apie buvusio partizanų ir jiems prijuočiančių. Tos žinios buvo labai reikalingos, nors man to užpuolimo neteko peryventi, bet daug kas kalinių ir į tą „vorų tinklą“

Rimties valandėlei

ATGIMSTANTI MEILĖ

Gaila, kad dabartinių gyvenimo sąlygų žmogaus vaikystė atplėsiama nuo savo žmogiškumo vystymosi šaltinio — motinos. Nuo kūdikystės mes esame talpinami į lopšelius, darželius ir ten mokomi akiai paklusti. Čia mūsų vaikų dvasinio skurdo šaknys. Tuo metu, kai motina turėtų auginti ir auklėti savo vaikus — Lietuvos ateities kūrėjus — toji motina atlieka valstybinį lažą fabriko.

Dar 1931 m. popiežius Pijus XI enciklikoje „Quadragesimo anno“ skelbė: „Būtina bet kokia kaina pašalinti tą gėdingą reiškinį, kuomet moteris dėl menko vyro uždarbio yra priversta, palikusi namus, ieškoti apmokamo darbo...“. Yra mūsų valstybėje išeitis iš susidariusios padėties: tą dalį lėšų, kuri skiriama armijai ir ginkluotei, reikia atiduoti Lietuvos motinų fondui. Tai būtų geriausia Lietuvos vaikų ir apskritai, lietuvių tautos gynba.

Jei prievartinė ateizacija iš jaunosios kartos širdžių išplėšė tikėjimą amžinojo Gėrio

energija, kokią matome dabar ir kuria džiaugiamės tik Lietuvoje.

Modernizmas atnešė pasauliui visai kitą sampratą, atnešė meno ir literatūros didžiules besieles formas, kurios gabių artistų rankose išpopuliarėjo ir apkelavo visą pasaulį. Bet jos neturėjo vitališkumo, vidaus pasaulio komplikavimo, veržlumo. Kūrinys liko užsidaręs savyje, gana stačiokiškas, neužgaunęs jautrios stygos žmogaus sieloje. Jis liko madingas, bet paradinis.

Dažnas mūsų rašytojų dabar susiduria ir su knygos spausdinimo išlaidų klausimu, nes rinkta, aišku, bus nedidelė. Knygų fondai laikosi ant garbės žodžio, ant mažėjančių grupių ištikimumo. Jei nebūtų atgimusi Lietuvoje tokios geros lietuviškos knygos troškulio, būtinai atsiradę čia ant brianuos. Reikia galvoti, kad ten praplaukė gabių, bet iki šiol supančių jaunų literatų akiračiui, mūsų igimtas jausinumas ras formą išnešti literatūrą į daug platesnius horizontus, kuriuose atspindės ir dabartinių pergyvento laikotarpio iki šiol ten tik tarp eilučių įskaitomas pasaulis ir dabarties žmogaus nesiliaujanti kova tarp angelo ir velnio.

buvimu, tai tautai primesta socialistinė ekonominių ir socialinių santykių sistema sugriovė šimtmečiais susiklostiusių visuomeninių grupių egzistavimo būdą ir principus. Lietuvių tauta patyrė ne tik fizinį, bet ir dvasinį bei mokslinį genocidą. Šeima pavirto į darbo jėgos reprodukuotoją. Ekonominiai socialiniai santykiai tobulėja, tik lygiagrečiai tobulėjant žmogaus vidiniam pasauliui. Kokia asmenybė, tokie žodžiai, mintys, darbai.

Užmiršom Evangeliją, sudarėm ne tik šeimyninius, bet ir politinius, ekonominius santykius. Ekonominė krizė dar labiau gilina mūsų vargus. Prieš akis darbas ir 'iekvieno asmeninė auka. Be aukos niekas niekada nieko nepasiekė.

Lietuvių tauta trokšta tautinės laisvės. Tad ryžkimės eiti doros keliu.

Ar laisvas kuris klaupiasi? Klaupiamės ne iš menkaveriško komplekso. Dievas mus sukūrė laisvus ir jis nori, kad mes tokie ir būtume. Klaupiamės prašydami laisvės nuo vergystės nuodėmėi, dėkodami už meilę, kad jis su mumis per visas mūsų dienas, kad maitina mūsų sielas savo kūnu ir krauju tam, kad taptumėm panašūs į jį — mylintys.

Tai pavyzdys, kurį atidengia mums tikėjimas, prieinamas meile! Tai tikriausiai pėdsakai — sekimo jais.

Sušvito Lietuvos padangėje laisvės vilties žvaigždė. Žvelgiame kiekvienas į save ir klausiam: ką aš galiu padaryti dėl Lietuvos laisvės? Atgimkime kiekvienas ir kiekviena — ir mūsų viltiai bus lemta išsipildyti.

Trokštame laisvės ir laikome ją aukščiausiu siekiu. Melas, pyktis, gėbūmas griaua mūsų laisvę. Tai gi pastatykite prieš melą tiesą, prieš pyktį — meilę, papuoškime Tėvynę mielasirdingumu — neatsilikime nė vienas, nes mūsų nedaug. Atgimkime ir atsikelkime, apglėbkime rūpesčių tuos, kurie paklydo gyvenimo kelyje ieškodami laimės, nes tobulėti esame pašaukti visi!

O. Kz.

Kodėl negalėtume pastatyti našlaitynų prie senelių namų. Tokiu būdu netrukus ant kiekvieno senelio kelių sėdėtų po vaiką.

Cloris Leachman

pateko ir daug blogo sau ir kitiems padarė.

Kameroje — rūsyje buvo apie 20 žmonių. Jų tarpe vienas 16 metų berniukas nuo Paluobių, Griškabūdyje apyl. Kameroje vyravo religinė nuotaika. Rytą, įsakius keltis, suimtieji tydomis vaikščiodami ratu meldavosi. Niekas nereiškė nepasitenkinimo. Vėliau, baigus rytinį pasirėngimą, buvo dalinami išpūdžiais, žinomis kas iš kur, už ką areštuotas. Kaip reikia laikytis tardyme ir t. t.

Anas iš Paluobių berniukas iš duonos darydavo rožančiukus. Kas juos turėjo, tiems palaiminau. Man padovanota rožančiukų praradau per kratą. Perkeliat iš rūsių į kitą patalpą, buvau nuogai išrengtas, draubūžiai kuo uoliausiai „išbulasineti“. Radę tą rožančiuką, išmetė jį į išvietę. Būdamas „naujokas“ nesugebėjau išgelbėti taip man brangios pirmos iš kalinių gautos dovanos. Po kratos moteris — suleido į nugarą dozę kažkokių vaistų ir nuoga uždare į „boksa“, t. y. labai mažoje, vos vos galint atsitipti vienam žmogui patalpoje. Greitai iš ten išleido, įskė apsirėngti savo rūbais ir išgabeno transporto priemone — specialiu automobiliu. Tai geležinė dėžė, padalinta į dvi dalis ir atkiara vairuotojų vieta. Į užpaklinę dėžę vieta sugrūdžiam — sukemšami kaliniai, ji atitverta geležiniais strypais, o už jų su automatais ir šūnimis sėdasi sargai. Priekyje vairuotojas ir palydovas su vežamaisiais dokumentais — kaltinamąja medžiaga.

Gegužės 16 d. iš Kauno apie vidurdien vežė į Vilnių aplinkinius keliais. Mūsų, kalinių, buvo trys: mergina nuo Varėnos, neaiškus apyjaunis vyriškis ir aš. Mergina labai jaudinosi, nuolatos verke, į kalbas nesileido. Vyriškis klausinėjo mįnedamas partizanų vadų vardus, kaip Vanagas. Nei aš, nei anoji mergina nieko nesakėme.

(Bus daugiau)

Kartais reikia tylėti, kad būtų išgirstas.

Stanislaw Lec

Muzika yra neturtėlio Parnasas.

Ralph Waldo Emerson

HORIZONTAI

ATSISVEIKINOM SU KOVOTOJU

Ankstyvą pavasarį šioje skiltyje rašiau, kad kovo 1 d. iš Maskvos per New Yorką į Washingtoną atskrido trim atvejais iš viso 37 metus sovietų kalėjimuose ir lageriuose praleidęs laisvės kovotojas ir Lietuvos Helsinkio grupės narys Balys Gajauskas su žmona ir dukra. Į JAV jie atvyko laikinai, giminių pakviesti. Jų pasiūlymą, Dulles aerouostą netoli Washingtono suvažiavo apie 50 lietuvių. Kitą dieną atsiradus progai susitikti, Balys Gajauskas pareiškė, kad, sugrįžęs iš Sibiro lagerių į Lietuvą, rado ją smarkiai pasikeitusią ir jis tuo jau įsijungė į persitvarkymo sąjūdžio veiklą, dažnai buvo kviečiamas kalbėti ypač ne-tolomis Lietuvos istorijos temomis. Paskutiniu metu kelis kartus buvo pakviestas kalbėti įvairių Kauno mokyklų mokiniams.

Trumpai pabuvęs JAV sostinėje, kur turėjo progos susitikti su keliais amerikiečių aukšto rango pareigūnais, B. Gajauskas su šeima išvyko iš savo gimines Californijoje, o vėliau aplankė didesnius lietuvių telkinius JAV ir Kanadoje. Po kurio laiko pas mus pasigirdo užuominų, kad Lietuvos laisvės kovotojo pažintys, ypač jam kurį laiką pabuvęs Chicagoje, keičiasi. Kad jis esą tai jau pasako prieš Lietuvos persitvarkymo sąjūdį. To garbingo ir daug kentėjusio kovotojo populiarumas lyg ir emė kristi iševijos, ypač Chicago lietuvių tarpe. Pavyzdžiui, Balfo suruošose Gajauskų išleistuvėse Marijos aukšt. mokyklos salėje, kaip trys šaltiniai čia rašantį painformavo, dalyvavo tik tarp 200 ir 300 žmonių. Nors „Drauge“ nr. 150 skelbiama, kad dalyvavo daugiau negu 600. O visgi išleistuvėse Chicagoje kalbėjo ir kitas garbingas lietuvis oratorius, taip pat buvęs sovietų lagerių kalnys kun. Alfonsas Svarinskas. Kai birželio 28 d. JAV Senato istaigų rūmuose JAV viceprezidentas D. Quayle kun. A. Svarinskui išteikė Puebla instituto žymenį už religinių teisių gynimą, dalyvavo apie 300 entuziastingai nusiteikusių amerikiečių ir lietuvių. Po to apie 150 jų susirinko į Lietuvos pasiuntinybę, kur įvyko antrasis kun. A. Svarinsko pagerbimas. Tik kažkodėl Chicagoje to didelio lietuvių visuomenės entuziazmo jau nebesimatė.

Tokios mintys susiklostė prieš sekmadienio, liepos 23 popietę, toje pačioje Lietuvos pasiuntinybėje Washingtono Lietuvoje atstovo St. Lozoraitis su Washingtono lietuvišką organizaciją tarka surengtas Gajauskų išleistuves, jiems grįžtant į Lietuvą.

Šį kartą susirinko ne 150 entuziastingos publikos, kiek jos buvo pagerbiant kun. Sva-

rinską, ne 200 amerikiečių ir lietuvių, suplaukusių į Lietuvos pasiuntinybės rūmus išleisti Gražinos ir prof. Vytauto Landsbergių, o tik apie 70 lietuvių veidų, jų tarpe poros svečių iš Lietuvos ir advokato Algio Keželio su žmona Ale iš Chicago.

Lyg ir nujausdamas nuotaiką, Lietuvos atstovas St. Lozoraitis trumpame atsisveikinimo žodyje prašė Lietuvoje neįsileisti ir nesutarimus, bet žiūrėti į ateitį. Jis priminė, kad lygiai prieš 49 metus – 1941 m. liepos 23 d. – Amerikoje buvo pranešta, kad Lietuva okupuota ir jos bent laikinai nebėra. Tada susibūrė nedidelis būrelis diplomatu – Klimas, Saulys ir eilė kitų. Tai buvo branduolys Lietuvos išlaisvinimo kovai tęsti. Netrukus į vieną vienietą – vėliau išaugusią į Amerikos Lietuvių Tarybą – susiorganizavo ir smarkiai tarp savęs susiskaldę Amerikos lietuviai.

Balys Gajauskas savo kalboje pastebėjo, kad kova Lietuvoje už nepriklausomybę vyko visą laiką. Pr. sidėjo 1941 m. birželio sukilimu, tęsėsi pogrindyje nacių okupacijos metu, vėliau ginkluotu pasipriešinimu. Ji tęsiasi ir dabar. Gajausko žodžiais, „toji kova vyksta už nepriklausomybę, bet ne už kokius kompromisus...“

NEŠAUDOMA OPOZICIJA

Tuo tarpu prieš kelias dienas toje pačioje vietoje prof. V. Landsbergis apie Lietuvos persitvarkymo sąjūdį ir jo uždavinius taip kalbėjo: „Santykiai su valdžia perėta rudenį perėjo į naują etapą – pripažintos opozicijos etapu, ko iš tiesų nebuvo anksčiau komunistų valdymo epochoje – oficiali, nesuimnėjama, nešaudoma opozicija. Toji opozicija neskelbia, kad reikia valdžiai nuversti, pakeisti santvarką. Opozicija tokia, kuri skelbė, kad valdžia yra nepakankamai gera ir reikia ją gerinti... Tokia politinė opozicija – tai tam tikra konfrontacija ir nenoras kokiui labai didelio konflikto, kadangi visi dalykai kol kas sprendžiami tokios plečiamos, didėjančios demokratijos keliu...“

Taigi sąjūdis, iš kurio susiformavo opozicija dabartinei komunistinei santvarkai, siekia nepriklausomybės Lietuvai, kuri turėtų ateit demokratijai keliu, ir tai neturėtų reikšti kokių nors tariamų kompromisų.

Baigdamas atsisveikinimo žodį Lietuvos pasiuntinybėje, B. Gajauskas pasisakė, kad jis oficialiai atstovauja Tremtinių klubui, turinčiam gerokai per šimtą tūkstančių narių. Jiems reikia lėšų. Pasidžiaugė, kad lėšų gavo iš Kanados lietuvių ir iš Balfo su pažadu daugiau jų parūpinti.

Tai buvo džiaugsminga žinia, kad iševijos lietuvių ir varga patekusių broliams niekada neatsisako pagelbėti ir kad M.

Birutės Pūkelevičiūtės dramos „Žmonės ir beržai“ vaidintojai. Iš k.: Ije eil. – Ema Dovydatienė, Vincas Dovydaitis, Sigutė Mikutaitytė-Lownds, režisierius Petras Maželis. IIje eil. – Fredas Prišmantas, Ramunė Vitkienė, Antanas Kiškis ir Viltis Jatulienė.

LIETUVIAI CALIFORNIJOJE

ATVANGA NUO ŽEMĖS RŪPESČIŲ

Rugpjūčio 13, sekmadienį, Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos taryba suorganizavo popietę, skirtą Marijos apsišveikimams Medjugorėje (Jugoslavijoje) pažinti. Su tuo klausimu losangeliečius supažindinti iš Chicago atvyko kunigas Kęstutis Trimakas, psichologijos daktaras, paskaitininkas, Loyolos uo to Chicagoje dėstytojas, dailininkas, spaudos darbuotojas. Jis suredavo ir didele dalimi parašė apie Marijos pasirodymus Medjugorje lietuvių kalba knyga „Aš kviečiu jus“. Šioje popietėje ne tik buvo supažindinama su „Aš jus kviečiu“ knyga, bet kartu ir religinio susitelkimo valanda.

Po sumos, kurią aukojo ir pasakė pamokslą kun. K. Trimakas, į popietę parapijos didžiojoje salėje susirinko per pusantro šimto klausytojų. Kalbėtojas, Marijos pareiškimų kroatų jaunuoliams perdavėjas, koncertinė dalis ir rodomos skaidrės sukūrė dvasingą nuotaiką, atitraukusią dalyvius nuo žemės rūpesčių.

Su svečiu kalbėtoju ir programos eiga dalyvius supažindino parapijos tarybos narė mokytoja Dalilė Polikaitienė. Kun. Trimakas prabilo du kartus. Pradžioje jo įvadinis žodis buvo lyg bendruomeninis susikaupimas ir malda. Antru kartą jis iš arčiau panagrinėjo įvy-

Rudienės sumaniai vadovaujamo Balfo dar laukia daug naujų ir labai svarbių uždavinių. Gajauskų išleistuves užsklendė iš Lietuvos besisvečiuojanti mokytoja Rolanda Šliažienė, paskaitydama savo kūrybos jautriai originalų eilėraščių apie dabarties nuotaikas atgimusiame Lietuvoje. Po to dar ilgokai vyko privatūs pokalbiai su Gajauskais. Juos visą savaitę čia globojo Balfo Washingtono skyriaus valdybos narė dr. D. Harmonienė.

kius Medjugorje. Jis pats, pradžioje išgirdęs apie Marijos pasirodymus, nekriepęs dėmesio. „Pro vieną ausį įėjo, pro antrą išėjo“. Bet susipažinęs su autoritetingesnių žmonių liudijimais, tuo klausimu susidomėjęs, perskaitęs gausią literatūrą ir kelis kartus Medjugorje vietovėje apsilankęs.

Kun. Trimakas prisipažįsta, kad „galutinis sprendimas apie Medjugorje įvykių antgamtiskumą priklauso katalikų Bažnyčios vadovybei“, bet pats jų autentiškumą tiki, kaip ir daugelis jo nurodytų garsių mokslų vyrų ir Bažnyčios dignitarių. Nors vietos vyskupas turis ir nepalankią nuomonę, tačiau paskaitininko nuomone, Medjugorje apsišveikimuse duodami žmonėms nurodymai atitinka evangelijoms, katalikų Bažnyčios doktrinoms ir tradicijai, o taip pat Bažnyčios patvirtintiems Marijos pasirodymams Fatimoje ir Ljūre.

Jūratė Venckienė ir Regina Jogienė paskaitė pluoštą Marijos prašymų ir nurodymų žmonijai per jaunuosius kroatų regėtojus Medjugorje vietovėje. Visame pasaulyje kuriasi sąjūdžiai su tais prašymais ir nurodymais supažindinti žmonija.

Solistė Vita Vilkenė (Polikaitytė), aukštą kvalifikaciją vokalistė, dviem išėjimais atliko komp. Raimondos Apeikytės „Motina“ (žodžiai Bernardo Brazdžionio) ir Salverio Mercandante „Salve, Maria“. Solistė akompanavo muzikė Raimonda Apeikytė. Muzikiniai tarpai dalyviams paliko malonų įspūdį.

Skaidrių-muzikos montažą sudarė Vita Vilkenė ir Vincas Stokas.

Programos pabaigoje, kun. dr. K. Trimakas atsakinėjo į dalyvių klausimus.

Šią popietę organizuojant, daugiausiai darbo įdėjo Jūratė ir Juozas Venckai, dvasinio atsinaujinimo Šv. Kazimiero parapijoje darbuotojai.

– Kai gavome Vilniaus Akademiniio teatro kvietimą atvykti į Lietuvą, Dramos sambūryje kilo didelis susidomėjimas ir entuziastingas noras kvietimą priimti. Nežiūrint, kad po „Krikšto vandens“ pastatymo dar nespėjome kiek pailsėti, griebėmės naujo darbo. Nepaisant vasaros karščių ir atstumo, sambūričiai sąžiningai mokosi ir dirba. Ši išvyka mus dar labiau įpareigoja, užkrauna atsakomybę, todėl ir darbai polėkis šiltens.

Dramos Sambūrio valdybos pirmininkas Vincas Dovydaitis ir aš išvykstame savaitę anksčiau – rugsėjo 7 d., kiti veikalo dalyviai – rugsėjo 14 d.

– Kokį veikala parodysit mūsų tautiečiams tėvynėje? – Buvo įvairių siūlymų. Pasirinkome Birutės Pūkelevičiūtės 3-ju veiksmų lyrinę dramą „Žmonės ir beržai“, anksčiau turėjusią „Palik ro“ pavadinimą.

Veikalas Lietuvoje nežinomas, veikėjų sąstatas nedidelis (šeši veikėjai). Dramoje vaizduojamas Martyno Vaičiaus gyvenimas Amerikoje, Wisconsin, kur jis norėjo atkurti Lietuvos kampelį, kur auga beržai, žydi bijūnai. Vaidina: Vincas Dovydaitis, Viltis Jatulienė, Antanas Kiškis, Sigutė Mikutaitytė-Lownds, Fredas Prišmantas, Ramunė Vitkienė; rež. pad. Ema Dovydatienė ir grimuotojas Stasys Ilginas iš Rochesterio.

– O kaip su dekoracijomis ir kita butaforija? – Išsiaiškinti scenovaizdžio planus ir pagal juos Akademiniio teatro dailininkai atliko dekoravimo darbą ir butaforijos susirinkimą, nes vežtis su savimi būtų neįmanoma.

Vilniaus Akademiniis teatras panorą, kad pradėtume teatro sezoną. Taigi, Vilniuj vai-

(Nukelta į 6 psl.)

XVII PASAULIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SĄJUNGOS SUVAŽIAVIMAS

Amerikos ir Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjunga (PLGS) š. m. rugsėjo 2-3 d., Darbo dienos savaitgalį, ruošia lietuvių gydytojų suvažiavimą. Šis suvažiavimas bus septynioliktas mūsų sąjungos istorijoje ir įvyks Hyatt viešbutyje, Oakbrook, IL. Numatyta svarbi, mums ir mūsų tautai aktuali programa. Pasikeitimai Lietuvoje reikalauja ne tik kad būtume gerai informuoti, bet ir derintume savo veiklą su įvykiais tėvynėje.

Suvažiavimo programa:

Šeštadienis, rugsėjo 2 d.

1. Registracija 9 v.r. - 4 v. p.p. 2. Darbo posėdis 11 v. r. - 2 v. p.p. (Pranešimai iš draugijų veiklos, PLGS valdybos narių pranešimai, pasiūlymai veiklos ir statuto pakeitimams būsimai PLGS valdybai, spaudos klausimai, „Medicinos“ žurnalas, iševijos lietuvių gydytojų bendradarbiavimas planuojamame Pabaltijo krašto medicinos žurnale anglų kalba, valdybos rinkimai ir kt.) 3. Žymaus sovietologo prof. Vytauto Vardžio paskaita „Lietuva ir Gorbačiovas“.

4. Dėkui: „Iševijos lietuvių gydytojų bendravimas su Lietuvos gydytojais ir atsikūrusia Lietuvos Gydytojų sąjunga“. Moderatorius dr. Gediminas Balūkas. Dalyvauja: gen. kons. V. Kleiza, dr. A. Razma, iš Lietuvos Sąjūdžio sekretoriaus pavaduotojas A. Medalinskas ir R. Dapkutė.

5. Meninė programa, kurią išpildys Dalia Eidukaitė, susipažinimas, vakarienė ir orkestro muzika iki vėlomos.

Sekmadienis, rugsėjo 3 d.

1. Pamaldos už mirusius lietuvių gydytojus Jėzuitų koplyčioje 10 v.r. 2. Žuvusių už laisvę pagerbimas 11 v. r. prie paminklo Jaunimo centro sodelyje. 3. Užkandžiai J. C. kavinėje 11:30 v.r. 4. Mokslinė programa 1:30 v. p.p.: „Vėliausios naujovės ir laimėjimai terapijoje“ – 4 paskaitos, autoriai: A. Kerpė, A. Vanagūnas, A. Pakalniškis ir A. Plioplys. 5. Darbo posėdis 5-6 v.v.: organizaciniai reikalai. 6. Korporacijų susirinkimai ir bendri užkandžiai 7 v.v. iki vėlomos.

(Mokslinė programa ir sekantys posėdžiai įvyks HYATT OAKBROOK viešbutyje)

Kviečiame visus kolegas medicinos, odontologijos ir veterinarijos gydytojus, farmacininkus ir giminingus profesionalus dalyvauti suvažiavime, jo programoje bei pobūvyje.

Suvažiavimo dalyviai, kuriems reikalingos nakvynės, jau dabar gali registruotis viešbutyje, kainos labai prieinamos. Viešbutis vakariniame Chicago priemiestyje (vidurkeltis tarp O'Hare ir Midway aerodromų). Užsakykite kambarius pasinaudodami registracijos lapeliu: HYATT OAKBROOK, 1909 Spring Road, Oakbrook, IL 60521. Tel. 312-573-1234 Telex 285373.

PLGS Valdyba

INTERNATIONAL INDUSTRIES

International Industries
9525 So. 79th Ave.
Hickory Hills, IL 60457
Tel. 312-430-8090

GREIČIAUSIAS IR PATIKIMIAUSIAS BŪDAS NORINTIEMS APRŪPINTI ARTIMUOSIUS LIETUVOJE

Jūsų artimieji tikrai apsidžiaugs gavę kvietimą atvykti į užsienio valiutos parduotuvę Vilniuje, Kaune ar Klaipėdoje ir, jiems patogiu laiku, be palydovo, už Jūsų nurodytą sumą apsipirkti; ar atsiimti naują Volgą ar Žigulį.

Kreipkitės – atsiųsime kainoraščius bei platesnę informaciją apie šį išimtinį patarnavimą.

NAUJAS PATARNAVIMAS NORINTIEMS PASVEIKINTI SAVO GIMINES AR DRAUGUS LIETUVOJE

ŽAIBO greitumu jūsų artimieji bus pasveikinti vardinių, jubiliejų, sukaktuvių, vestuvių, ar bet kokia kita proga. Sveikinimai pristatomi į namus.

Kreipkitės – atsakysime į visus jūsų klausimus.

ŽAIBAS
9525 So. 79th Ave.
Hickory Hills, IL 60457
Tel. 312-430-0074

INTERNATIONAL

Pranešame, kad visos 1989 m. ekskursijos jau užpildytos. Dėkojame visiems savo klientams, pasinaudojusiems mūsų patarnavimais, ir ruošiamės tikrai įdomiam ir įvairiam 1990 m. sezonui.

Primerkime, kad G. T. INTERNATIONAL apskritus metus teikia įvairias paslaugas. Visi Jūsų biznio ar turistinės kelionės reikalai bus sutvarkyti profesionaliai ir sumaniai.

Norintims viešėti Lietuvoje 5 dienas ar 5 savaites, sudarome individualius maršrutus, sutvarkome dokumentus bei visus kelionės ar viešbučio reikalus, ir Jūsų paslaugoms parūpiname patyrusį asmenį jus pasitikti.

Kreipkitės – kelionė be rūpesčių daug malonesnė!

G. T. INTERNATIONAL, INC. 9525 SO. 79TH AVENUE HICKORY HILLS, ILLINOIS 60457 TEL: (312) 430-7272

Lietuvos pasiuntinybėje Washingtono atsisveikinant su Gajauskais. Iš kairės: V. Adomaitis, Lietuvos atstovas St. Lozoraitis, arch. A. Lukas, sol. N. Kasparienė, Alė ir adv. A. Keželiai iš Chicago, dr. J. Laukaitis, A. Pakšienė, M. Mickienė, R. Kasparas ir B. Gajauskas. Nuotr. A. Pakšienė

Red. Rita Likanderytė, 6556 S. Talman, Chicago, IL 60629. Tel. 312-737-9057.

JAUNIMO ŠASKRYDIS VOKIETIJOJE

Vasario 16-tosios gimnazijoje, Huettendorf Vokietijoje, liepos 7-9 dienomis įvyko Pasaulio lietuvių jaunimo šaskrydis. Jį bendromis jėgomis organizavo Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga ir Vokietijos lietuvių Jaunimo Sąjungos (LJS) valdyba.

Ši šaskrydis tikrai jau galima buvo pavadinti „pasaulio“, nes jame dalyvavo ir įvairių Lietuvos jaunimo grupuočių atstovai: Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžiui atstovavo A. Medalinskas, V. Tomkus, A. Juozaitis, ir Z. Vaišvila, o Sąjūdžio Informacijos Agentūrai – R. Kanapienis. Lietuvos studentų asociacijai atstovavo V. Narbutas, Gediminaičius – S. Urniežius, Lietuvos Skautų Sąjungai – R. Malkevičius, Moksleivių Tarybai – S. Galadauskas, Jaunajai Lietuvai – S. Buškevičius, Ateitininkams – S. Galadauskas ir G. Žaidytė. Lituanica atstovavo A. Miknevičius, Žaliesiems – Z. Vaišvila, „Krantų“ redakcijai – V. Daunys, „Žaliosios Lietuvos“ redakcijai – R. Miliūtis ir Lenkijos lietuvių jaunimui – V. Pečiulis.

Be jų, buvo atstovaujama ir Pasaulio lietuvių Jaunimo Sąjungai: A. Saplys, M. Šaltmiraitė, R. Rudaitytė, M. Spudaitė, M. Baleišytė, ir D. Kalendraitė. Iš šaskrydį savo atstovus atsiuntė ir įvairių kraštų LJS valdybos. JAV-ems atstovavo D. Sužiedėlis ir P. Mickus, Kanadai – L. Stanulytė, Vokietijai – T. Bartusevičius ir T. Baublys, Australijai – P. Kružas, Prancūzijai – R. Bačkis, D. Britanijai – D. Šova, Argentinai – A. Rastauskaitė, Brazilijai – B. Bacevičiūtė ir Venesuelai – L. Rosales.

Pasaulio lietuvių Bendruomenės valdybai atstovavo G. Petrauskienė, o Vokietijos lietuvių Bendruomenei – J. Šabas, V. Bartusevičius ir A. Smitas.

Diskusijos ir pagrindai

Pašventinus Lietuvos vėliavą ir sugiedojus Lietuvos himną, prasidėjo šaskrydžio programa: pranešimai, pokalbiai, diskusijos apie Lietuvos ir išeivių jaunimo organizacijas, kaip jos gali viena kitai padėti, papildyti, stengiantis geriau viena kitą pažinti, kartu žvelgti į spėjamas problemas ir planingai dalintis atliktiniais darbais, siekiant savarankiškos, visiškai nepriklausomos Lietuvos.

Pirmasis pranešimas pilies konferencijų saleje buvo lietuvių Informacijos Centro Washington, DC, vedėjo Viktoro Nakor: „Išėjimas jaunoji karta – istorinė apžvalga“. Per visas tris dienas vykusiose pokalbiuose, diskusijose daug dėmesio buvo skiriama išeivijos ir Lietuvos jaunimo bendradarbiavimo galimybėms. Visų šių diskusijų išdavoje, šaskrydžio dalyviai paskelbė sekančią pareiškimą,

nurodantį tokius sutarimo pagrindus tolimesnei bendrai veiklai:

Mus vienija bendras tikslas – nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimas.

Išėjimas jaunimas yra sudėtinė ir aktyvi lietuvių tautos dalis.

Pasitikdami naujus Lietuvos ir pasaulio visuomeninius ir politinius procesus suprantame, kad vykstančios permainos reikalauja naujai įvertinti Lietuvos valstybės atkūrimo galimybes ir taktiką.

Nuomonių įvairovė ir tolerancija laikome natūraliu ir būtinu dalyku, kuris turės užtikrinti demokratinės visuomenės Lietuvoje sukūrimą.

Darbo rezultatai

Gale visų pranešimų, pokalbių ir diskusijų, 77 šaskrydžio dalyviai iš viešniškos kraiščių pasirašė „Kreipimąsi į pasaulio žmones, valstybių vyriausybes ir Jungtinių Tautų organizaciją, prašant, kad jos imtųsi priemonių, kad Molotovo-Ribbentropo paktas būtų paskelbtas negaliojančiu ir kad Sovietų

JAV-ų lietuvių plaukia „Nerijos“ jachta Baltijos jūroje Europos Lietuvių Studijų savaitės metu. „Nerijos“ ir „Raganos“ jachtomis atplaukė 17 savaitės dalyvių iš Lietuvos. Iš kairės: Birutė, Dovas, Audra ir Ofelija. Nuotr. R. Kubiliūnas

SAJŪDŽIOINFO

Kaip turbūt jau žinote iš spaudos, Chicagoje yra įsikūrusi Sąjūdžio informacinis skyrius – „SąjūdžioInfo“. Šis skyrius sparčiai dirba jau nuo kovo mėnesio, tik, deja, tas darbas yra didžia dalimi neakivaizdus. SąjūdžioInfo atlieka Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio sekretorės užsiėmimą darbus ir visuomeninių ryšių darbus (public relations). Tai jokių būdu nereiškia, kad visi ryšiai tarp Sąjūdžio ir išeivijos eina per SąjūdžioInfo.

Šis skyrius pagrįdė atsakinėja į klausimus apie Sąjūdį paštu, pataria su kuo susisiekti Lietuvoje šio ar tokiu klausimu, įvykdo Sąjūdžiui reikalingus darbus. Mes perduodame Sąjūdžiui knygas, aprūpiname Sąjūdį Vakarų spaudos straipsnių išskarpomis, svarbesnes persiunčiame telefaksu, bendresnes per rankas, kita informa-

cija. Kai Sąjūdžiui yra reikalinga vienu ar kitu klausimu susisiekti su žmonėmis Amerikoje ir neturi su jais asmeniško ryšio, SąjūdžioInfo veda tą korespondenciją, kad nereikėtų kiekvienam Amerikoje skambinti atskirai iš Vilniaus. SąjūdžioInfo yra gan gerai žinomas jau Lietuvoje ir žmonės iš Lietuvos, lankydami Amerikoje, gan dažnai skambina į šį skyrių patarimams.

Daug kas klaidingai mano, kad SąjūdžioInfo dubliuoja Lietuvių Informacijos Centro (LIC) New York'e ir Washington'e darbus. SąjūdžioInfo bendradarbiauja su LIC, bet veikia skirtingai. Lietuvių Informacijos Centro tikslas yra objektyviai informuoti spaudą apie visus Lietuvos įvykius, o SąjūdžioInfo darbas yra įvykdyti Sąjūdžiui reikiamus darbus – ir konsultacine prasme ir darbine. Kaip visi žinome, dar ne

6. Išeivija turėtų skirti ypatingą dėmesį tarptautinių politinių procesų analizei ir užtikrinti jos išdavoje greitą perdavimą į Lietuvą.

7. Reikia siekti didesnio išeivijos jaunimo politinio sąmoningumo.

8. Lietuvos komjaunimas neatitinka šiuolaikinių demokratijos reikalavimų, todėl negali būti Lietuvos valstybingumo atkūrimo jėga. Bendradarbiavimas su šia organizacija yra neįmanomas.

Kultūros srityje buvo sekančios teiginiai:

9. Būtina sudaryti sąlygas išeivijos ir Lietuvos jaunimui nuolat bendrauti kultūros, švietimo, mokslo, verslo, ir kitose srityse.

10. Reikia siekti, kad tarptautinėse pasikeitimo jaunimo programose Lietuvai būtų atstovaujama savarankiškai.

11. Ypatingas dėmesys kreiptinas į knygą kaip informacijos ir kultūros perteikėją. Todėl reikia į lietuvių kalbą versti kuo daugiau knygų, plečiančių politinį-visuomeninį, mokslinį ir humanitarinį akiratį.

12. Išeivijos jaunimas kviečiamas kuo daugiau rūpintis įvairių knygų tiekimu Lietuvai, o Lietuvos jaunimas prašomas neužmiršti, kad knygos nemažiau reikalingos ir išeivijai.

13. Reikia kuo plačiau supažindinti Lietuvos jaunimą su išeivijos rašytojais ir menininkais bei jų kūryba.

14. Reikia organizuoti kalbos ir kultūros mokymo priemonių siuntimą ir mokytojų vykimą į tuos kraštus, kuriuose yra nepalankios sąlygos lietuvių išlaikyti.

15. Ruošiant didesnio masto Lietuvos ir išeivijos renginius, reikia atsižvelgti į jau susiklosčiusias išeivijoje infrastruktūras.

16. Išeivijos jaunimas raginamas savo gyvenamose šalyse kreiptis į įvairias institucijas pajėgias kviestis ir finansuoti Lietuvos kultūros, švietimo, mokslo, sporto bei visuomeninių organizacijų atstovus.

viskas iš Amerikos į Lietuvą praėina paštu, o jei ir praėina, sunkesnius dalykus, pvz. knygas, labai brangu persiųsti jei yra skubu ir reikia siųsti oro paštu. Kreipiamės į visą lietuvių visuomenę išeivijoje, norint padėti Sąjūdžiui, prašydami su mumis susisiekti jeigu planuojate apsilankyti Lietuvoje. Mes Jūsų tikrai neapkrasime, sutikimas bent vieną straipsnį iškarpa arba vieną knygą nuvežti į Vilnių būtų atlikimas tikrai didžiulis ir svarbus darbas. Taip pat prašome svečių, grįžtančių į Lietuvą, su mumis susisiekti.

Taip pat priimame straipsnių iškarpas iš Vakarų spaudos anglų, vokiečių, prancūzų, lenkų ir kitomis kalbomis. Jeigu skaitant laikraščius arba žurnalus pastebėsite straipsnius apie Pabaltijį arba bendrai apie Sovietų Sąjungą, labai prašom iškirpti ir mums atsiųsti (išskyrus straipsnius iš „New York Times“, „Washington Post“ ir „Chicago Tribune“ – tuos jau kooperatyviai gauname). Tuo pačiu priimame knygas ne lietuvių kalba apie politiką, ekonomiką, sociologiją, visuomenės mokslus ir kitas temas ir jas perduodame Sąjūdžio Informacinei Agentūrai.

Jeigu norite padėti Sąjūdžiui ir neturite laiko ar galimybių susisiekti su SąjūdžioInfo prieš išvykstant į Lietuvą, galite Sąjūdžiui nuvežti jiems specialaus popieriaus telefaksu (modeliui Minolta #251). Telefaksas yra Sąjūdžiui gyvybiškai reikalingas būdas skubios informacijos gavimui. Mūsų, SąjūdžioInfo, veikla yra išlaikoma visuomenės aukomis ir didžiąją dalį iki šiol

Prof. Vytautas Landsbergis ir Gražina Landsbergienė po susitikimo su Chicago Lietuvos Jaunimo sąjungos skyriaus nariais ir svečiais liepos 9 d.

JAUNIMO DIENOS LIETUVOJE

Pasaulio lietuvių Jaunimo šaskrydis Vasario 16-tos gimnazijoje Huettendorf Vokietijoje atrodė gražiai pasiekė savo tikslą sudaryti sąlygas įvairioms lietuvių jaunimo grupėms susipažinti ir ieškoti galimybių bendradarbiavimui, bet kol kas atrodo, kad ne taip sėkmingai pavyko „Lituanicos“ bendrijos suorganizuotos Pasaulio lietuvių jaunimo dienos Lietuvoje, liepos 14-23 d.

Vienos to renginio dienos programos aprašymas, naudojantis Sąjūdžio Informacijos Agentūros ir Lietuvių Informacijos Centro žiniomis buvo išspausdintas Anglijoje leidžiamame „Europos Lietuvis“ (1989.IX.2):

„Liepos 18 d. Profsąjungų rūmuose vyko „Lituanicos“ bendrijos ir svečių forumas. Pirmoje dalyje apie savo veiklą, tikslus ir planus pasakojo „Lituanicos“ bendrijos nariai. Audrys Antanaitis pasakojo apie vieną didžiulį „Lituanicos“ rūpesčių – etnografinius Lietuvos pakraščius: Mažąją Lietuvą, Punska, Latvijos ir Baltarusijos teritorijoje esančius lietuviškus kaimus ir gyvenvietes.

„Algis Miknevičius aptarė, kas daroma dėl bendradarbiavimo su išeivijos jaunimu ateityje ir pateikė konkrečių darbo planų. „Forume taip pat kalbėjo du mokytojai (pavardės neįskaitomos) iš Lietuvos pakraščiu: Gudijos ir Mažosios Lietuvos. Problemos tos pačios: vis sunkiau ir sunkiau išsaugoti jaunosios kartos lietuviškumą, tautinę savimonę. Be to, ši darba sunkina materialinės gyvenimo sąlygos, kolegų trūkumas.

„Taip pat kalbėjo Lietuvos studentų sąjungos, Latvijos lietuvių kultūros draugijos, Lietuvos evangelikų bendruomenės atstovai. „Antroje dalyje pasisakė išeivijos kraštų atstovai: Rimas Bačkis iš Prancūzijos, Kestutis Ivinskis iš Vakarų Vokietijos, Gintas Šova iš Didžiosios Britanijos, Danielė Rastauskaitė iš Argentinos, Louis Rosales iš Venesuelos, Romas Garbalius – kas iš Kanados, Darius Sužiedėlis ir Gintaras Grušas iš JAV. Daugumas pasakojo apie savo krašto jaunimo veiklą ir apie Pasaulio lietuvių Jaunimo Sąjungą apskritai: jos struktūrą, tikslus, planus. „Jaunimo dienos tęsėsi

padėngė SąjūdžioInfo nariai iš savo asmeninių pajamų. Išlaidos palaikant ryšius su Vilniumi yra didžiulės. Mes be abejojimo priimame finansinę talką (čekius rašykite „SąjūdžioInfo“).

Kviečiame kreiptis į SąjūdžioInfo bet kokių reikalų: SąjūdžioInfo, 7159 S. Whipple, Chicago, IL 60629, tel.: (312) 476-8469. Rita Dapkutė

Trakuose, bendroje stovykloje“. Tačiau dėl šių dienų nepasitenkinimą išreiškė net septynių Rytų Europos kraštų lietuvių jaunimo grupės: Estijos studentų draugija „Vytis“, Leningrado lietuvių kultūros draugija, Lietuvos tautinio jaunimo Sąjunga „Jaunoji Lietuva“, Lietuvos Laisvės Lygos jaunimo skyrius, Vengrijos lietuvių bendruomenė, Latvijos lietuvių kultūros draugija ir Gediminaičiai.

Jie, kaip rašoma jų pareiškime, pasirodžiusiame 1989.VII.27 Komjaunimo tiesoje, pasigedo „dvasinio bendravimo su tautiečiais, pasikeitimo informacija, Lietuvos ir kitų kraštų lietuvių tautinės savimonės žadinimo, siekiant bendro tikslo – Lietuvos nepriklausomybės“.

Pareiškima pasirašiusieji pamatė, kad rengėjai savo pačių sūki „Lietuvių tauta yra viena ir nedaloma“ iškart ignoravo, padalindami dalyvius į dvi stovyklas, visą dėmesį skirdami Vakarų jaunimui ir nesuteikdami abiejų stovyklų jaunimui progos bendrauti.

Nors pasiūlymas pakeisti bendravimo stilių, įvedant bendras diskusijas, apskritus stalus buvo visų priimtas, „dėl organizacinio komiteto neorganizuotumo ir nenoro buvo neįgyvendintas“, rašoma pareiškime. Toliau rašoma: „Dienų metu vyravo komercinės nuotaikos, skirtingas požiūris į atvykusius, kasdienis alkoholio pirtimas, formalus programos vykdymas“.

Baigia savo pareiškimą šiais žodžiais: „Mes manome, kad ideja rengti pasaulio lietuvių jaunimo dienas reikalinga lietuvių jaunimui kaip vanduo ir oras. Kad nesikartotų šio renginio klaidos, siūlome:

1. Kad tokius renginius organizuotų taryba, susidedanti iš visų Lietuvos jaunimo organizacijų atstovų.
2. Kiekviena jaunimo organizacija Lietuvoje ir už jos ribų turėtų teisę į tiesioginį ryšį su kitomis organizacijomis, o ne per tarpininką.
3. Renginių pradėti nuo susipažinimo ir prisistatymo. Programa turi būti paslanki ir, esant dalyvių pageidavimams, koreguojama.
4. Netikslinga tuo pačiu metu organizuoti kelis renginius, kultūrinę programą atskirti nuo politinės.
5. Tikslinga renginio dalyvių apgyvendinti vienoje vietoje“.

Pasiteiravus, pas kai kuriuos vakariečius, ten dalyvavusius, išgirstas ispūdis, kad renginius turėjo daug pozityvių savybių, nors dėl rengių nepatyrimo buvo ir neigiamybių. Be to, bent dalyvavusieji iš JAV-ų sakosi,

jog jie formaliai neatstovavę savo organizacijoms, o tik asmeniškai dienos dalyvavę ir davę savo pranešimus.

Pagaliam, kitas patikimas jaunimo organizacijų žinovas, dalyvavęs šaskrydyje Vokietijoje, priminė, kad pastarasis savo aštuntame rezultatų punkte atsiėjo nuo Liet. komjaunimo organizacijos, kaip neatitinkančios demokratinio reikalavimų ir kad šios organizacijos organe pasirodęs pareiškimas, be platesnės, kvalifikuojančios informacijos, kaip tik ir pademonstruoja, kaip dalinės informacijos paskelbimas gali sukelti abejonių, tuo padarydamas daugiau žalos bendram veikimui negu visiška tyla.

Tuo tarpu teks laukti žinių, duodančių pilnesnį šio renginio vaizdą.

JAUNIMO RENGINIAI

Rugpjūčio 23 – Juodojo Kaspio demonstracijos miesto centre 11:30 v.r. prie Picasso paminklo Chicagoje.

Rugpjūčio 23 – „Lietuvos“, „Audros“ ir „Dailės“ jachtos išplaukia iš Kielo uosto Vokietijoje į Klaipėdą.

Rugpjūčio 27-rugšėjo 1 – Studentų Ateitininkų stovykla Dainavoje.

Rugšėjo 1-4 – Ateitininkų Studijų Dienos Dainavoje.

Rugšėjo 2-3 – XVII Pasaulio lietuvių Gydytojų suvažiavimas Hyatt viešbutyje, Oakbrook, IL.

Rugšėjo 5 – Paskutinė diena registruotis Šiaurės Amerikos Pabaltiečių lengvosios atletikos pirmenybėms.

Rugšėjo 7-10 – Santaros Šviesos suvažiavimas Tabor Farm, Sodus, MI.

Rugšėjo 9 – Clevelando vyrų oktetų koncertas Clevelande.

Rugšėjo 9-10 – Š.A. pabaltiečių lengvosios atletikos pirmenybės Kanados latvių stadione „Sidabrenė“ Milton, Ont., tarp Toronto ir Hamiltono.

Rugšėjo 16 – Akademinių Skautų Sąjūdžio metinės šventės basketas Balzeko lietuvių Muziejuje Chicagoje.

Rugšėjo 23 – Toronto Atžalyno ir Chicago Grandies šokių grupių koncertas Jaunimo centro didžiojoje saleje Chicagoje.

Rugšėjo 23 – Derliaus Šventė Lietuvių centre Lemonte.

Rugšėjo 30 – Antro Kaimo spektaklis Jaunimo centro didžiojoje saleje Chicagoje.

Rugšėjo 30 – Aušros Vartų tunto 40 metų jubiliejinė vakarienė ir šokiai Lietuvių centre Lemonte.

Rugšėjo 30-spalio 1 – Los Angeles lietuvių Dienos Californiaje.

Spalio 7-9 – Vilniaus universiteto ansamblio koncertai Jaunimo centre Chicagoje.

Po lietuvių kunigų rekolekcijų, kurias vedė kun. A. Svarinskas Putname, Conn.

SUGRĮŽTA RUGSĖJIS — NAUJI RŪPESČIAI

JURGIS JANUŠAITIS

Baigiasi vasaros atostogos. Iš kelionių ir poilsio vietų į namus sugrįžta dirbantieji. Ir vėl vieneri metai visiems naujų rūpesčių — savų asmeniškų ir visuomeninės veiklos.

Ir vasaros metu visuomeninis gyvenimas nebuvo nutilęs. Stovyklose klegėjo jaunimas, studijų savaitėse dirbo liuanistinių mokyklų mokytojai, visuomeninių organizacijų darbininkai. Kultūrininkai svarstė, kaip sėkmingiau dirbti, kokius būtiniausias darbus reikėtų atlikti ateinančio veiklos sezono metu. Visa tai rodo, kad lietuviškoji išeivija dar gyva, rūpestinga, kad jai rūpi tautos ir išeivijos išlikimas, šviesesnė ateitis. Tegul ir toliau juda organizacijų gausa. Terie da tie lietuviškojo gyvenimo rataliai, tik dirbant sutartinai, dirbant geriems tikslams.

Sugrįžus rugėjęi ir artėjant veiklos sezonui, ypatingų rūpesčių iš naujo kelia liuanistinis švietimas, kuriuo rūpinasi Lietuvių Bendruomenės Švietimo taryba JAV ar panašios komisijos kituose laisvojo pasaulio kraštuose. Liuanistinis švietimas ypač svarbi gyvenimo ir veiklos saka išeivijoje. Liuanistinė mokykla tai tautos mokykla, kurioje, kad ir labai sunkiose sąlygose, vis tik rusena tautinė gyvybė, ruošiami būsimieji, samoninai išeivijoje darbininkai.

Lietuviai Californijoje

(Atkelta iš 4 psl.)

dinsime rugėję 23 ir 24 dienomis; Panevėžyje — rugėję 26 dieną ir paskutinis spektaklis Kaune — rugėję 28 d. Viso turėsime keturis spektaklius. Dalis sambūričių grįžta namo spalio 1 dieną, likusieji grįšime spalio 5 d.

— Ar negalvojate, kad tęsiant abipusį bendravimą būtų pravartu pakviesti ir Lietuvos Teatro vieneta atsi-
lankyti Amerikoje?

— Tokią mintį kelė Vilniaus Akademinio teatro aktorai. Norėjo atvykti į Los Angeles 1990 m. vasario mėn. ir čia vaidinti Škėmos „Pabudimą“. Pasikeitęs kelionių taisyklėms, susidarė sunkumų, ir, atrodo, kad tuo tarpu mes jų čia nesulauksime. Mūsų gi noras su jais pabendrauti, pasiteirauti dėl dramos veikalo, pakalbėti su jų dramaturgais. Kai mūsų sąlygoms patatomos dramoms veikalų taip trūksta, gal kartais turėsime laimės ką nors ten surasti. Laikas bėga greit, o darbų daug. Visų adrenalinas jau gerokai pakilęs.

Linkiu sėkmės ir gero pasirodymo tėvynėje. Lauksime jūsų laimingai sugrįžtant.

Vytautas Šeštokas

O kiek kartų barėme Lietuvių Bendruomenę ir Švietimo tarybą, už tai, kad mažėja liuanistinėse mokyklose mokinių skaičius, kad siaurėja liuanistinių mokyklų tinklas, net šūktelėjame, kad LB švietimo nepakankamai rūpinasi.

Tekdavo pasiklausti ir liuanistinių mokyklų mokytojų balso. Jie tylūs, kantrūs, nesiveržia į polemiką, tačiau širdyje jaučia tokių priekaištų nuoskaudas, nes juk jie kaip tik ir dirba LB išlaikomoje institucijoje.

Tad sugrįžtant ir vėl rugėjęi, Lietuvių Bendruomenės skelbtam mėnesiui iš naujo kyla rūpestis, o kaip bus šiais metais, ar pagerės reikalai, ar menkes liuanistinės mokyklos, ar dar sugebėsime išjudinti jaunus šeimams, kad savo prieauglį auklėtų namuose, šeimoje lietuviškoje dvasioje, kad nepavargtų, bet mokyklinio amžiaus, vaikučius vežtų į liuanistines mokyklas, kad ir į tolimesnes vietas? Kad liuanistinėse mokyklose mokinių skaičius mažėja, nederą barti mokytojų, LB darbininkų švietimo tarybos. Tai ne vien šių pasiaukojančių žmonių darbas ir rūpestis. Liuanistinis švietimas — visos išeivijos, visų lietuvių rūpestis.

Prasidedant mokslo metams ar nederėtų net mokytojams, ir LB pareigūnams prašnekti į visas lietuviškąsias, jaunus šeimams. Jas reikia surasti, asmeniškai ir įsakmiai tokiems „tamošiams“ išaiškinti, kokias yra daroma lietuviškajai išeivijai žala, neugdant jaunosios

kartos tautinio sąmoningumo pagrindais.

Sakysime, išsisklaidome po plačias apylinkes, miestus. Bet ir naujos vietovės, kur yra keletas lietuvių šeimų, turinčių mokyklinio amžiaus vaikučių, įkurkime „liuanistinę mokyklėlę“. O gal pavyks surasti vieną iš tėvų, kuris būtų ir mokytojas. Juk čia didelė pedagoginio išsilavinimo gal ir nereikėtų, pakaktų gerai mokančio lietuvių kalbą, gerai pažįstančio mokslo metodus, kad ir nebuvo mokytoju, o švietimo taryba juk aprūpintų ir mokslo priemonėmis. Štai gražus pavyzdys: pensininkų mieste St. Petersburg, kur tik keletas mokinukų, taip gražiai veikia liuanistinė mokyklėlė.

Rugsėjis — LB mėnuo tebūnie liuanistinio švietimo ir auklėjimo pirmasis rūpestis. Į talką mokytojams ir švietimo tarybai junkimės visi. Rugsėjis taip pat leisoms liuanistiniam švietimui tękti mėnuo.

Išgirsime JAV LB krašto valdybos balsą, išgirsime švietimo tarybos prašymą, paremkime liuanistinį švietimą, kad ir mažiausia auka. LB apylinkių valdybos, didžioje ir mažiausiose lietuvių kolonijose turėtų nuosirdžiai paprašyti tų kolonijų lietuvių aukos. Tikslas aiškus. Dažnai išleidžiame dolerius menkaverčiams reikalams, tai kiekvieno asmeninė privilegija, tačiau nepamirškime ir mūsų liuanistinių mokyklų rūpestio.

Gal taip pajudėję, tikrai pasieksime džiugų rezultatų. Mažiau barkime, mažiau kritikuokime dirbančiuosius, bet nuosirdžiau atsiliepkime į šauksmą padėti ir liuanistiniam švietimui bei auklėjimui. Tada ir sugrįžęs rugsėjis bus įprasmingas mūsų darbais.

LAIŠKAS IŠ VILNIAUS APIE TREMTINIŲ KARSTUS

Šeštadienį, liepos 29 d. Vilniuje buvo neeilinės iškilės. Penktadienį iš Kėdainių aerodromo į Vilnių buvo atvežti 5 tremtinių karstai. Jie buvo patalpinti Šv. Teresės (prie Aušros Vartų) bažnyčios pusrūsyje, kur yra šarvojimo patalpos. Jau gerokai prieš 10:30 val. buvo susirinkusi didžiulė minia žmonių. Dalis su žvakėmis. Kelios juodu kaspinu parištos tautinės vėliavos. Vienas filmuotojas (jų tarpe ir VFR Maskvos korespondentų punktas), daug fotografuojančių. Iš šarvojimo patalpos išnešami 5 karstai. Palaikai sudėti į metalinius karstus ir užliuoti (o reikalauja transporto sanitarinės taisyklės). Kadangi transporto lėktuve iš Sibiro šiaurės (Ilgarkos) buvo pargabenta daug karstų, skirtų į įvairias Lietuvos vietas, tad jie sudėti į

dideles medines dėzes. Vienas karstas žymiai mažesnis, jis turėtų būti vaiko. Visų karstų viršus apkalta trispalvėmis vėliavomis, kryžium su metaliniu krucifiksu, o ant mažojo karstelio — dar daug vasaros gėlių puokščių. Per Didžiąją ir Pilies gatves didžiulė eisena pasuka į arkimedicino pusę. Priekyje nešamas juodas kryžius, dvi gedulingos bažnytinės vėliavos. Vienas vyras stipriai balso sugieda po kelias psalmių eilutes, o žmonės su degančiomis žvakėmis pagieda „Amžiną atilsi“ posmelį. Eisena rami, susikaupusi, Nereikia jokių milicininkų, dragovinininkų ar kitokių tvarkdarių. Prie katedros eisena su savo kryžiumi pasitinka jos klebonas kun. K. Vasiliauskas. O viduje jau irgi prisirinkę daugybė žmonių, kai kurie su žvakėmis.

KUNIGŲ VIENYBĖ KVIEČIA Į METINIŲ SEIMĄ

Šįmet sukanka 80 metų nuo Amerikos lietuvių katalikų Kunigų Vienybės gyvavimo pradžios. Ji buvo įsteigta 1909 metais New Yorke jungti Šiaurės Amerikos žemynne gyvenančius ir dirbančius lietuvius kunigus, juos informuoti ir padėti organizuoti lietuvių apgyventose kolonijose religinio gyvenimo veiklą. Ši 80 metų istorija yra turtinga didelės svarbos laimėjimais. Ji visada ėmėsi iniciatyvos pagrindinių lietuvių katalikų organizacijų kūrimo ir palaikyme, ji išugdė eilę žymių vadų ir nuolat buvo katalikiškojo gyvenimo židinio gavitintoja bei skatintoja. Vėliau įsikūrusi Kanados lietuvių Kunigų Vienybė nuolat palaikė ir palaiko artimus ryšius su JAV lietuvių kunigais, dalyvauja bendrų projektų bei renginių vykdyme, kaip metinės rekolekcijos, metiniai seimai, ypač pastarųjų 10-12 metų laikotarpį leidžiamųjų sekmadienių mišiolėlių leidime bei platinime, pasaulio lietuvių kunigų vienybės organizavime ir pan. Šių metų pavasarį Putname įvykusios rekolekcijos jau 12 iš eilės, kurios vyko pas seselės Putnam, Connecticut. Jas pravedė iš Sibiro kalėjimų paleistas ir laikinai V. Vokietijoje apsisotęs kunigas Alfonsas Svarinskas. Jo kovoje ir kančiose subrendęs nuosirdus žodis giliai paveikė visus dalyvius.

Kitas šiais metais iškilęs projektas, kurį imasi vykdyti Kunigų Vienybė, tai visų trijų metinių ciklų sekmadienių mišiolėlio vienoje knygoje atspausdinimas. Šį nelengvą uždavinį sutiko ant savo pečių paimti Kanados lietuvių kunigų vienybė. Koordinuoti ėmėsi Mississsaugos Lietuvos Kankinių parapijos klebonas kun. Jonas Staškus. Atspausdinti sutiko J. Danaičio spaustuve „The Time Press“ Toronte. Prieš imantis šio projekto, buvo pirmiausia atsiųsta didesnių lietuvių parapijų klebonų. Gavę teigiamą atsakymą ir jau daugiau kaip 8,000 dol. užstato ir užsakymų, tuojau buvo susisiekiama su vysk. P. Baltakiu ir kun. J. Staškum ir parašyta nedelsiant duoti šiam projektui eigą. Tikimasi per vienerius metus jau rankoje turėti gražiai įrištą ir ploname popieriuje mišiolėlių tekstą bei eilę pagrindinių giesmių. Numatoma, kad galės ir pavieniai asmenys toki mišiolėlių išgyti.

Antras svarbus šių metų renginys — tai metinis seimas. Jis įvyksta rugėję 12-14 dienomis Putname, mūsų seselių vienuolyno patalpose. Šiame seime bus svarstomi šio meto aktualieji įvykiai Lietuvoje ir už jos ribų. Bus ieškoma konkrečių būdų, kaip lietuvių kunigai galėtų aktyviai prisidėti ir prasmingai įsijungti į kūrinių mūsų tautos

atgimimo darbą, ypač jos dvasinio gyvenimo palaikymą bei puoselėjimą. Labai svarbu, kad iš anksto būtų žinoma, kiek dalyvaus šiame seime. Todėl kunigai prašomi registruotis arba bent pranešti šiuo adresu: Rev. V. Cukuras I.C.C. 600 Liberty Hwy., Putnam, CT (tel. 203-928-9830 arba seselėms 203-928-7955). Putnamas nuosirdžiai laukia gausaus kunigų suvažiavimo.

Kun. V. C.

MISCELLANEOUS
**A VILIMAS
MOVING**
Tel. 376-1882 ar 376-5996

10%—20%—30% pigiau mokėsit už automobilio ir ugnies draudimą pas mus.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. — GA 4-8654

**ELEKTROS
VEDIMAI — PATAISYMAI**
Turi Chicago miesto leidimą. Dirbu ir žmies. Dirbu greitai, garantuoti ir sažiningai.
655-2020
KLAUDIUS PUMPUTIS

V. T. ELECTRIC CO.
Licensed, Insured — Bonded
436-6937
Elektros ir namų apšildymo sistemų pataisymas.
Vytautas Taras

**VALOME
KILIMUS, BALDUS,
GRINDIS IR SIENAS**
J. BUBNYS
737-5168

VENCKAUSKAS, INC.
Builders & Remodeling

• Porches & Decks • Floor & Wall Tile
• Aluminum Siding & Trim • Kitchen & Baths
• Masonry • Rec Rooms
• Additions • Insurance Repairs

Peter (312) 148-0113

PARDAVIMAS IR TAIŠYMAS
MIGLINAS TV
2346 W. 69 St.
Tel. 776-1486

**MARQUETTE
PHOTO SUPPLY**
REIKMENYS FOTOGRAFAMS
IR MĖGĖJAMS

Daug sutaupysite, pirkdami čia jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtą foto nuotraukų aptarnavimas. Atidaryta pirmadienį ir ketvirtadienį vakarais iki 8 valandos. Antradienį ir trečiadienį susikabėsit lietuviškai.
3314 West 63rd Street
Tel. — PProspect 6-8998

**MASTER PLUMBING
COMPANY**
Licensed, Bonded, Insured
Nauji darbai ir pataisymai. Virtuvės ir vonios kabinetai. Keramikos plytelės. Karšto vandens tankai, pompos. Išvalome užsikimšusius vamzdžius.
BEN ŠERAPINAS 636-2960

TAISOJE
SKALBIMO IR DŽIOVINIMO
MAŠINAS IR SĄLDYTVUVUS
Kreiptis į: Hermis Deekys
Tel. 585-8624
Nuo 8 v. ryto iki 5 v. vakaro
Kalbėti lietuviškai

CLASSIFIED GUIDE

**RE/MAX GREIT
REALTORS PARDUODA**
RIMAS L. STANKUS
361-5950 636-6169
Norintieji PIRKTI ar PARDUOTI NAMUS per šią įstaigą, prašome paminėti, kad esate arba norite būti Rimo Stankaus klientais. Nuosavybės įkainijimas nemokamai.

ŠIMAITIS REALTY
Viktoras Šimaitis, Reg. Brokeris
Nuosavybių pardavimas. Income Tax.
5953 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. 436-7878

Century 21 KMECIK REALTORS
7922 S. PULASKI RD

DANUTĖ ŠČERBAITĖ MAYER
284-1900
Jei norite parduoti ar pirkti savo nuosavybę per Amerikos populiariausią agentūrą, prašome skambinti Danutei Ščerbaitei Mayer dėl sažiningo parduotuvimo ir velti jūsų namų įkainavimo.

Parduodami sklypai Wisconsin:
Vienas — Padoock Lake, kampas Hwy. #50 & #83, 65 mylios už Chicago. Įvestas vanduo ir kanalizacija. Naujas rajonas. Kaina 15,000.

Ir prie Antioch, Groos Lake du sklypai po 5,000. Įvesta tik kanalizacija. Kreiptis tel.: 312-969-8642.

**Century 21 MIELAI
PATARNAUSIU
PERKANT AR
PARDUODANT
NUOSAVYBĖ**
NUOSAVYBĖS ĮVERTINIMAS VELTUI
KREIPTIS: RITA SLAPŠIENĖ
Tel. namų: 430-2793

**Sav. parduoda luksusinį 2
mieg. „condominium“** prie 79 ir Harlem. Rami apyl., arti krautuvių ir susisiekimo. Kaina \$59,900. Skamb. 496-8406.

ARA REALTORS, INC.
PERKANT PARDUODANT NAMĄ ar bet kokią nekilnojamą nuosavybę, sažiningai ir mieliai jums patarnaus
VALDA PAŠKUS
* kalba lietuviškai
* namų įvertinimas — veltui.
598-6222 857-7167

HELP WANTED

Factory Help Wanted
Collipus — Illinois, a new steel service center located in Plainfield, Illinois, a clean suburban environment, is now hiring for general factory work. We will train. English speaking with high school education or equivalent a must. Apply at or send resume to: Collipus — Illinois, Inc., 2001 Collipus Drive, Plainfield, Illinois 60544. Directions as follows: I-55 South to Route 126 Plainfield Exit. Route 126 to Route 59. Right turn onto Route 59 to 143rd Street. Turn left onto 143rd Street to Collipus Drive: we are located on the right hand side.

LINE COOK
Full or part time. \$5 to \$6 per hour. English necessary. SW side location.
424-8182

ELECTRONICS
Must speak fluent English
LaGrange are electronics manufacturing company is seeking qualified electronics technicians. Duties include testing and troubleshooting microprocessor based fuel control systems. Associates degree or trade school certificate in Electronics is required. We offer excellent benefits and working conditions. Call for appointment.
485-4200 Ext. 429

REAL ESTATE
MLS KOMPIUTERIU
pagalba galite PIRKTI ar PARDUOTI NAMĄ mieste ir priemiesčiuose Sažiningai patarnaus
J. BACEVIČIUS
BELL-BACE REALTORS
INCOME TAX — INSURANCE
6529 S. KEDZIE
778-2233

BALYS BUDRAITIS
Nemokamai įkainuoja
jūsų namus.
Turėdamas ilgų metų patyrimą, greit ir sažiningai patarnausi pirkime bei pardavime. Kreiptis tel. 767-0600 arba 778-3971.
Adresas 6600 S. Pulaski Rd.
One stop Real Estate

Namų apžiūrėjimui
Sekmadienį, rugpjūčio 20 d.
nuo 1-4 v. p.p.

3535 W. 64 St. — „Octagon“ namas; 6 kamb.; 1 1/2 prausyklos pirmame a., 4 kamb., 2 mieg. antrame a. Šildomas rūsys; 2 auto mūrinis garažas. Soninis įvažiavimas; didelis sklypas; nauja šildymo sistema, stogas ir elektra; aluminio apdaila. Puikiai išlaikytas, švarus; daug priedų. Skambinkite dabar, tel. 436-8800.

3543 W. 60 Pl. — 7 kamb. mūrinis namas; 4 mieg., atremontuota virtuvė ir vonios kamb.; išdažintas rūsys; 3 metų garažas; namas senesniai išdažytas, labai švarus. Skubėkite!

No. 510 — Pravažiukit pro šalį, bet netrukdykit. **6618 S. Kedvale.** Dailus 3 mieg. mūrinis namas, 26 metų, 1 1/2 prausyklos pirmam aukšte; butas rūšyje turi 4 kamb., 2 auto. garažas, centr. vėsinimas, aluminio apdaila. Puikus parkinys!

No. 532 — 67 & Karlov, St. Mary parapija 5 kamb. mūrinis namas; 2 dideli mieg.; gražiai įrengtas rūsys; 1 1/2 prausyklos; išremontuota virtuvė; dailiai sutvarkyta aplinka; 2 auto. mūrinis garažas; aluminio apdaila. Puikus parkinys žema kaina. Skamb. 436-8600.

AR NORITE PARDUOTI?
Savo namą galite parduoti, tik paskambinkite telefonu. Mūsų pardavėjai sėkmingai jums patarnaus. Mes jums galime padėti, nes daugiau stengiamės. Namų įvertinimui skambinkite skubiai — dabar.

O'BRIEN FAMILY REALTY
Tel. — 434-7100 & 436-8600

Nuolaidą pensininkams duoda
IEVA ASMŪTĖ
Community Realty, MLS
3856 W. 63 St., Chicago
Tel. 581-9180, res. 434-4323
Jos patyrimas (antras dešimtmetis biznyje) jums gali sutaupyti daug keblumų.

FOR RENT
Išnuomojamas 4 kamb. švarus, be apšildymo butas pirmame aukšte. Brighton Pk. apyl. Suaugusiems, be gyvuliukų. \$350 į mėn.
Skambinti vakarais 927-1376

Išnuomojamas naujienis 3 mieg. butas, pirmame a. Keramikos plytelėmis išklotas vonios kamb. ir atskira vonia. Skalbimo ir džiovavimo mašinos. 475 dol. į mėn. be apšildymo. Tik suaugusiems be gyvuliukų, 70 & Fairfield Ave. apyl.
Skambinti vakarais 471-3712

Išnuomojamas 4 kamb. butas pirmame aukšte, Brighton Pk. apyl.
Skambinti 376-0170

WAGNER and SONS
TYPEWRITERS AND
ADDING MACHINES
Nuomoja, Parduoda, Taiso
Virš 50 metų patikimas jums patarnavimas
5610 S. Pulaski Rd., Chicago
PHONE — 581-4111

Prof. Pranas Zundė iš Atlantos, atvykęs į Čičagą moksliniais reikalais, kalbasi su Lietuvos Bendruomenės Kultūros taryba – Nijole Martinaityte, Dalia Kučėniene – pirmininke ir Magdalena Stankūniene.

ŽINOKIME, KAS YRA MŪSŲ SVEČIAI

AURELIJA M. BALASAITYENĖ

Mūsų išeivija išgyvena euforijos laikotarpį, priimdama ir vaišindama meninius vienetus atvykstančius iš Lietuvos. Vaisingi buvome visada, tačiau prie to prisideda ir mūsų igimtas ašaringas sentimentalumas, o taip pat ir naivumas, pasidavus sceninio meno magikai. Verkėme, dainuodami ir lietuviška duona užsikądami, su „Ratilio“ ansambliu. Ne mažiau į mus veikė „Armonikos“ jaunatviškai patriotiška programa, užbaigta Lietuvos himnu. Laukėme buruotojų, plaukiančių per Atlantą. Tuo tarpu mūsų kvartetai, oktetai, solistės ir šokių grupės jau masiniai vyksta ar dar rengiasi vykti į Lietuvą. Kitaip sakant, „kultūriniai mainai“, kuriuos jau daugelį metų propagavo sovietai dar prieš „perestroikos“ gimimą, ir mūsų tarpe tapo realybe. Mūsų koncertų salėse publika sunkiai sutelpta. Ovacijos, ašaros, vaišės, apsikeltimas dovanomis.

Aišku, mums nepaprastai miela matyti Lietuvos menininkus su jau grynai lietuviška programa ir patriotišku reperuaru, kuris yra puikiai pritaikytas išeivijos sentimentaliam charakteriui. Todėl nesigailime nei lėšų, nei pastangų. Surenkame milžiniškas sumas svečių kelionėms ir dovanoms apmokėti. Pavieniai asmenys, priėmę juos į savo namus, taip pat apdovanoja, lėpina. Bendradarbiavimas ar bendravimas jau yra tapę patriotiškos pareigos išraiška, o kartais net konkuruojama dėl svečių gavimo nakvynei. Tuo tarpu išeivijos menininkai jau savo programoms neturi nei salių, nei datų, nei kvietimų. Niekada mes jiems tokių didelių sumų nesame surinkę... nei jiems dainuojant verkę. Retai ovacijos tesukėlė. Ir nebuvo jė niekieno išlaikomi profesionalai, tik savo laisvalaikį lietuviškos kultūros labai paaukoję, po darbų įstai-gose, fabrikuose.

Nors organizatoriai neskelbia

jokių detalių apie Lietuvos menininkų gastroles ir neteikia visuomenei atskaitomybės, kaip tai teisingai pastebėjo Stasys Juzėnas („Draugas“, birželio 16 d.), bet spėliojant galima apytikriai apskaičiuoti išleistas milžiniškas sumas. Paslaptį laikomi kai kurie iškvietai, svečiams įteiktos pinigų sumos ir t.t. Gaila, kad nuolat spaudoje keliamas klausimas dėl visuomenės pinigų atskaitomybės lieka ignoruojamas. Taip pat yra aišku, kad tais pinigais nėra remiama tauta ar joje kovojantys už Lietuvos laisvę asmenys, bet menininkų kategorija, visais laikais Sovietų S-goje buvusi privilegijuota klasė. Žinoma, ir tai nebūtų blogai, paremiant savo tautiečius, jei dalis tų pinigų nenubėgtų į tokias rankas, kurių, jei žinotume teisybę, nenorėtume nė paspausti. Bet teisybė paaiškėja pavėluotai ar gal iš viso nebuvo žinoma. Štai, vieno ansamblio trys „angelai sargai“, priimti kartu su ansamblio nariais, vaišinti ir apdovanoti. Jų tarpe rusė moteris, nei dainavusi, nei šokusi, nei lietuviškai kalbėjusi. Ką ji veikė? Stebėjo ansamblių ar mus? Kito vieneto narys pagerbtas ir apdovanotas, bet vėliau gal kiek per daug pavaišintas, pareiškė, kad išeiviją sudaro „hitlerininkai, naciai ir fašistai“... Vėliau patyrėme, kad tai aukšto rango komjau-nuolis. Kitaip sakant, scenoje viskas buvo lietuviškai patrio-tiška, bet, išgėrus taurelę išsprūdo tai, kas galvojama. Ar mes žinome, kas yra mūsų svečiai? Ar žinome, ką priglaidiname savo pastogėse? Ar tai buvo vanagas, ne gegutė?

Žinome, kad Sovietų S-gos menininkai visais laikais buvo valstybės išlaikomi, tarnauja propagandai užsienyje ir gyvena gerai. Tai kodėl turi būti apmokėtos jų kelionės ir honorarai? Net ir Ratilio „palydovas“ Alfonsas Šlaitas pasigyrė kelionei parūpinęs „iš prezidentinio fondo“ dešimt tūkstančių

rublių. Tai ne menka suma. Rudenį laukiami dar didesni vienetai. Tuo tarpu išeivijos dainos ir šokių vienetai turi keliauti savo lėšomis ir yra reikalingi mūsų visuomenės paramos, nes niekas Lietuvoje neapmokės jų kelionės. Maža vilties, kad tokias milžiniškas sumas jiems pavyktų surinkti, nors jie nėra išlaikomi valstybės lėšomis. Jų didžiausias atpildas yra buvimas iki šiol neprieinamoje tėvynėje. Ar ne panašiai turėtų jaustis ir atvykstantieji iš ten, tik dabar susidarius galimybei aplankyti laisvą pasaulį ir susipažinti su išeivija, apie kurią jie nieko nežinojo ar buvo klaidingai informuoti?

Be to, puikiai žinome, kokia griežta dar ir dabar yra į ten vykstantiems vizų išdavimo procedūra. Yra taip pat žinoma, kad net ir vizos gavimas ne visada reiškia, kad iš Maskvos nebūsi pasiūstas atgal... Todėl ir mes turime statyti savo reikalavimus iš ten atvykstantiems, reikalaujanti duomenų apie jų priklausomumą komunistų partijai, oficialų profesijos apibūdinimą ir einamas pareigas gastroliuojančiame vienete. Nesitenkinkime „vado-vu“ ir „palydovu“ titulais. Jei nešoka ir nedainuoja – nereikia ir mums! Ir dainuojančiais ne visada galima pasitikėti. Negalima svečių nepavaišinti ar jų nepagloboti, tačiau užtenka švaistytis pinigais, kuriuos galima žymiai naudingu sunaudoti tiek saviems reikalams, tiek Lietuvoje vargstantiems. Pirmo susijaudinimo pagauti, gražių žodžių sugraudinti, atvėrėme širdis, atidareme kišenes ir per ašaras naiviai nusisukome nuo „Trojos arklio“ ženklų. Dažnai tarpusavyje diskutuodami politinius klausimus, ne kartą kaltinome Ameriką esant be galo naivą, tikinčią apskurkusių sovietinių diplomatų žodžiais. „Mes geriau žinome, geriau pažįstame komunistų klasą“, sakome. Ar iš tikro?

Taip pat netvirtinu, kad visi iš ten atvykusieji yra tik patriotiška skraiste prisidengę veidmainiai, tačiau mes apie juos nieko nežinome, todėl reikalingas santūrumas, kritika ir atsargumas. Nebūkime naivūs ir sentimentalūs. Lietuva toli. Palikime savo ašaras tai džiaugsmo valandai, kai Lietuva bus iš tikro laisva, o dabar nesiduokime išnaudojami, neišsekinkime mūsų dvasinių ir piniginių išteklių. Jie bus dar labai reikalingi. Išeivija turi likti stipri, remti savo menininkus, išlaikyti savo spaudą, mokyklas ir kitas mūsų visuomenės gyvenimo apraiškas, mus išlaikiusias iškilmomis savo tautai ir jos aspiracijoms. Neišsekinkime per anksti ir sugebėjime analizuoti, reikalaujanti informacijos ir nesiduoti išnaudojami. Organizatoriai taip pat turi gerbti visuomenę,

NEPAPRASTOS LAIDOTUVĖS

Vykstant okupuotoje Lietuvoje laisvėjimui, mūsų tenykščiai broliai tarp gausių kitų užsimojimų pradėjo rūpintis ir Sibiro tremtinių palaikų pervežimu į tėvynę.

Tai labai kilnus, bet nepaprastai sunkiai įvykdomas darbas. Kai jis vykdomas organizuotai ir plačiu mastu, jau yra nemažai padaryta. Pirmieji 128 tremtinių palaikai karstuose jau atskraidinti ir gimtojoje žemėje labai iškilmingai sutikti ir palaidoti.

Kai 1941 metų tremtiniai Sibiro vergų lageriuose nuo nežmoniškų sąlygų beveik masiškai mirė, tai 1944 metais okupantams grįžus, Lietuvoje ne tik partizanai, bet ir visai nušalimai nuo politikos besilaikę žmonės sovietų karių ir sufanatizuotų strībų buvo beatodairiškai žudomi. Kol kas nužudytų skaičius ne apytikriai nėra apskaičiuotas, tačiau ir be statistikos žinoma, kad jis yra tikrai didelis.

Dabar, susidarius krašte palankesnėms sąlygoms, jau pradama rūpintis ir pačioje Lietuvoje nužudytųjų artimųjų palaikams perkelti į kapines ir juos greta kitų šeimos narių garbingai palaidoti.

Visai neseniai sužinota, kad tos rūšies vienos laidotuvės įvyko liepos 15 d. Griškabūdyje, Šakių raj. Jos buvo pačios pirmosios šioje vietovėje, jei ne visoje Lietuvoje. Prieš pavaizduojant pačias laidotuves, tenka konkrečiai paminėti paliestuosius asmenis ir bent kai kurias to žiauraus meto aplinkybes.

Pentiškių kaime, visai arti Griškabūdžio, nuo seniai gyveno vidutinių ūkininkų Dėdinių šeima: apsišvietusi, apylinkėje gerbiama, pati kitus gerbianti, visada savai bažnyčiai ištikima. 1944 metais ūkyje gyveno motina Agota, dukterė Pranutė, vėliau Mailienė, sūnūs Pranas ir Petras. Vyriausias sūnus Antanas tada jau vedęs Kybartų pašto tarnautojas, buvo pasitraukęs į vakarus. Šios pavyzdingos šeimos darnus gyvenimas antrosios sovietų okupacijos pradžioje staiga buvo sugriautas. Pirmiausiai prievarta buvo paimtas į raudonąją armiją sūnus Pranas. Netrukus

neslėpdami esminės informacijos ir skelbdami pilną atskaitomybę.

vienu naktį į Dėdinių namus įsi-brovę akiplėšiški vietos stribai pareikalavo sūnų Petrą įstoti į strībų organizaciją antisovietiniams partizanams gaudyti. Jam atsakius, jie, pagrąsę represijomis, išvyko. Po keleto dienų į namus vėl atvyko keletas strībų iš Lukšių. Jų reikalavimai buvo tie patys, tik šie buvo dar žiauresni, šūkavo, visiems grasė sunaikinimu ir Petrą suėmė išsivežė. Mačiusių žmonių tvirtinimu, suimtas buvo žiauriai mušamas, nužudytas ir prie Lukšių miestelio esančio Zyplių dvaro laukuose užkastas. Grasymams nesiliaujant, moterys, likusios vienos, slapstėsi ir namo grįžo tik paaiškėjus, kad armijon paimtas sūnus yra žuvis, kas sovietinių banditų įmirsį kiek sumažino.

Nužudyto Petreliaus sesutės ryžtu ir pastangomis, padedant jos vyrui Albinui ir lėšomis broliui Antanui, buvo gautas valdžios leidimas ir, talkinant žinantiesiems kapo vietą, kūnas buvo atrastas. Dedant jį į drobulę ir perkeliant į karstą, buvo matyti nuo smūgių sulaužyti kaulai ir išmušti dantys. Kankinys Petras su religinėmis apeigomis išskirtinai iškilmingumu buvo palaidotas vietos kapinėse prie čia anksčiau palaidotų jo tėvų. Laidotuvėse dalyvavo labai daug žmonių, karstas skendėjo jų suaukotos gėlės, laidotuvių eiga buvo filmuojama. Po įspūdingų laidotuvių ir tradicinių pietų dalyviai su atsinajūnusiais siaubingų dienų prisiminimais palengva skirstėsi. Antrojo brolio palaikams perkelti nebuvo įmanoma, nes jis palaidotas Latvijoje bendrame kape su kitais kariais.

Griškabūdiečių tvirtinimu miestelyje prie buvusio milicijos pastato yra užkasta daugiau nužudytų lietuvių, tik jų tapatybė kol kas dar nenustatyta. Paskutinių Vėlinių vakarą nežinoma mylinti ranka yra padėjusi toje vietoje degančias žvakutes, tuo paslaptinai pagerbdama čia su brutaliu pažeminimu užkastus Zanavykijos kankinius. Be abejonės ir jie vieną dieną bus garbingai palaidoti.

Tai dar vienas liūdnas epizodas, primenantis, kokį rojų atnešė į ramų Lietuvos kaimą sovietinės stepių ordos.

B. B.

P A D Ė K A A.†A. MUZ. ZIGMAS SNARSKIS

Nuoširdžiai norime padėkoti visiems, iš toliau atvykusiems ir vietiniams, kurie suteikė mūsų brangiam Vyrui ir Tėvui paskutinį patarnavimą ir palydėjo į Amžinojo Poilsio vietą, Marijos Nekalto Prasidėjimo Dangaus Vartų vienuolyno kapines, Putnam, CT.

Ypatinga padėka kun. V. Cukurui, už maldas koplyčioje, gedulingas pamaldas bažnyčioje, prasmingą pamokslą ir religines apeigas kapinėse.

Dėkingi kunigams: prel. V. Balčiūniui, kun. A. Petraičiui, kun. R. Krasauskui, kurie koncelebravo gedulingose Mišiose ir palydėjo velionį į Amžinosios Ramybės vietą.

Padėka visoms Marijos Nekalto Prasidėjimo seselėms, kurios mums teikė visokeriopą pagalbą, seselių chorui už taip gražų giedojimą.

Taip pat padėka Šv. Kazimiero parapijos, Worcester, Mass. vyrų chorui, kuris atvyko ir prisidėjo savo giedojimu šv. Mišių eigoje.

Dėkojame giminėms, artimiesiems ir pažįstamiems už gėles, aukas šv. Mišioms ir užuojautas.

Dėkui visiems už atsilankymą koplyčioje ir dalyvavimą laidotuvėse.

Liūdesyje likę: žmona Danutė, sūnūs: Romualdas, marti Sharon, Vytautas, marti Dana.

GAIDAS—DAIMID

E U D E I K I S

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE

4330-34 S. California Avenue
Telefonai — 523-0440 ir 523-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — 927-1741-1
4348 S. California Avenue
Telefonas — 523-0440

P E T K U S

MARQUETTE FUNERAL HOME TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago
Telefonas — 476-2345
1410 So. 50th Av., Cicero
Telefonas — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNUS LACKAWICZ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213
11028 Southwest Hwy. — Tel. 974-4410
9236 S. Roberts Rd. — Tel. 430-5700

BUTKUS — PETKUS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois
Telefonas — 652-1003

Sally

Donald M., Jr.

V A N C E

LAI DOTUVIŲ KOPLYČIA
DIREKTORIAI
1424 So. 50 Ave., Cicero Illinois
PATARNAUJA CHICAGOJE BEI PRIEMIESČIUOSE
Tel. 652-5245

REMKIME TAUTOS FONDA

ir padėkime ok. Lietuvai kovoję už jos teises.

Jūsų auka TAUTOS FONDUI finansuoja Lietuvos laisvinimo darbus, ELTA biuletenių įvairiomis kalbomis leidimą bei Europoje informacijos įstaigų ir radijo bangomis skleidžiamas žinias, kurios neleidžia pasauliui užmiršti apie tikrą padėtį Lietuvoje ir jos brutalią okupaciją.

Prisiminkime LIETUVOS LAISVĖS IŽDĄ pagerbdami artimuosius, įamžindami jų atmintį ar tvarkdami savo palikimų reikalus.

Aukos, dovanos atleidžiamos nuo federalinių mokesčių, IRS Cert. No. 51-0172223.

TAUTOS FONDAS
LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION, INC.
P. O. Box 21073
Woodhaven, N.Y. 11421

Midland Federal Savings and Loan Association

75 metus aptarnauja lietuvius

Indėliai iki \$100,000.00
Aprausti Federalinės valdžios

MARQUETTE PARK
2567 WEST 69th STREET
925-7400

BRIGHTON PARK
4040 ARCHER AVENUE
254-4470

BRIDGEVIEW
8929 S. HARLEM AVE.
598-9400

APLINK MUS

x Kun. dr. J. Šaraukas, talkinamas Marijus Prapuolenio, koordinuoja gausaus parapiečių komiteto darbus, ruošiantis iškilmingai paminėti kun. A. Rutkausko, OP, 50 m. kunigystės jubiliejų Šv. Antano parapijoje, Cicero, IL. Kas sekmadienį po 10:30 Mišiu bažnyčios vestibulyje komiteto nariai platina bilietus į jubiliejinis pietus, kurie vyks po 10:30 Mišiu rugsėjo 10 d.

x Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje Šiluvos atlydus ves šiemet kun. Viktoras Skilandziūnas iš Kanados. Tiems atlydams bus įtaisyti bažnyčioje nauji garšialbiai. Už jų įtaisyti klebonas dėkoja parapiečiams.

x Alfred E. Senn, moderniosios Lietuvos istorikas, dėstąs Wisconsin universitete, nagrinės „Du lietuvių atgimimus“ — XIX amžiaus ir dabartinį — Santaros šviesos trisdešimt šeštajame suvažiavime rugsėjo 7-10 d. Tabor Farm, Sodus, Mich.

x Illinois ir Northwestern universitetuose dekanas garbės lontoje įrašytos šios lietuviškos studentų pavardės: A. V. Vaičiulis, R. L. Chippetta, Ch. L. Rimkus ir D. R. Skinkis. Džiaugiamės, kad lietuvių kilmės jaunuoliai pasižymi gabumais.

x Darome nuotraukas pasams ir kitiems dokumentams, kurias galima tuojau atsiimti. American Travel Service Bureau, 9727 S. Western Ave., Chicago, Ill. 60643. Tel. 238-9787.

x Dėmesio! Darbo Dienos savaitę, sekmadienį, rugsėjo mėn. 3 d., 8:30 v.v. (Mi. laiku) įvyks Jaunimo sąjungos, Čikagos skyriaus šokiai, VFW — American Legion salėje, New Buffalo, Michigan. Gros „Gintaro“ orkestras. Šokiai baigiasi 1:30 v.r. (Mi. laiku). Kaina: 5 dol. Informacijai skambinkite Svajonei Kerelytei, 781-1121, po 6:00 v. v.

x Baltic Monuments, Inc., 2621 W. 71 Street, Chicago, Ill. Tel. 476-2882. Visų rūšių paminklai, žemiausios kainos, geriausiomis sąlygomis.

x Akiniai siuntimui į Lietuvą. Kreiptis: į Aldoną Kaminienę, Optical studio, 2620 West 71 Street, Chicago, Ill. 60629. Telefonas 778-6766.

x Lietuvių kelionė laivu po Karibų salas gruodžio 11-18 d. Kaina nuo 894 dol. vienam asmeniui įskaitant oro susisiekimą. Kreiptis: Birutė Zalatorienė, Travel Advisers, Inc., 1515 N. Harlem, Oak Park, IL 60302, tel. 312-524-2244.

x Dėmesio! Jeigu ruošiatės pirkti ar parduoti namą Cicero, Berwyn, Riverside, Westchester ar kituose vakariniuose priemiesčiuose, kreipkitės į Alex Realty, 5727 W. Cermak Rd., Cicero, IL. Tel. 656-2233. Ištigai vadovauja Aleksas Šatas ir sūnus Viktoras Šatas — profesionalas nuosavybių apkaunuotojas. Įvertina palikimus. Jo patarnavimu naudojasi bankai, taupymo bendrovės ir privatus asmenys. Jeigu mes negalim parduoti: mes galim patys nupirkti!

x Lietuvių Bendruomenės krašto valdyba prašo pratęsti parašų rinkimą iki rugpjūčio 23 d., nes tai daro ir Lietuvoje. Po to bus įteikti parašai Jungtinėms Tautoms, abiejų Vokietijų ir Sov. Rusijos atstovams.

x Reikia pakartoti „Darbininko“ paaiškinimą, kad laiški ir žinios ar straipsniai be parašų ne tik nededami, bet ir neskaityti. Redakcija turi žinoti, kas imasi atsakomybės už bet kokį raštą. Jei negali voku užlipinti ir negali pasirašyti, tai prašome nesiųsti.

x Kun. Michael Noreika, Švč. Sakramento kongregacijos narys, iš Manosha, Wisc., paskirtas Notre Dame parapijos klebonu. Ši parapija yra 1335 S. Harrison St. Chicagoje.

x Tautos šventės minėjimas bus rugsėjo 17 d. 11 val. ryto mirusių už Lietuvos laisvę pagerbimas prie paminklo Jaunimo centro sodelyje. Šventos Mišios Jaunimo centro didžiojoje salėje. Šv. Mišias laikys kun. Antanas Saulaitis, Jėzuitų provincijolas. Pamokslą sakys kun. dr. Tomas Žiūraitis, OP, Pentagono kapelionas. Giedos Dainavos ansamblis, vadovaujamas Dariaus Polikajčio. Visi kviečiami.

x Šv. Mišios už a.a. Stasį Ramanuską-Ramą, jo vienerių metų mirties sukakčiai paminėti, bus trečiadienį, rugpjūčio 23 d. 8 v. ryto Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje. Maloniam kviečiame dalyvauti mišiose ir maldoje prisiminti mūsų mylimo a.a. Stasio vėlę. (sk)

x Jaunučio Puodžiūno baletu studija rudens sezoną pradės rugsėjo 6 d., trečiadienį. Nauji mokiniai prašomi registruotis tel. 778-7182 arba studijoje, 2418 W. Marquette Rd. (sk)

x Parduodami nauji, gražūs tautiniai drabužiai. Skambinti 778-3025. (sk)

x Parduodamos koncertinės kanklės, folklorinės kanklės ir tautiniai rūbai, 11-tas dydis. Skambinti (403) 478-4838. (sk)

x Galiu išvalyti kambarius, langus, išskalbti baldinius. Skambinti anksti rytą arba po 7 v.v. tel. 776-4358. (sk)

x NAMAMS PIRKTI PASKOLO duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuosimčiais. Kreipkitės į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road — Tel. VI 7-7747. (sk)

x Ligos draudimas atvykusiems iš Lietuvos ir kitų kraštų. Kreiptis pas A. Lauraitį, A. & L. Insurance Agency, 4651 S. Ashland Ave., Chicago, Ill. 60609. Tel. 1-312-523-9191. (sk)

x JUOZAS BACEVIČIUS, namus parduoda greit. Įkainojimas — veltui. Skambinti Bell-Bace RE, tel. 778-2233. (sk)

x American Travel Service Bureau parūpina lėktuvų bilietus atvykusiems iš Lietuvos, kurie turi skristi iš New Yorko ir Washingtono į Chicago, Los Angeles, Cleveland, ar kitus miestus. Taip pat turi žmogų New Yorke, kuris sutinka atvykstančius iš Lietuvos ir juos palydi skrendant į kitus miestus. Tą patį patarnavimą atlieka ir grįžtantiems į Lietuvą. Kreiptis į American Travel Service Bureau, 9727 S. Western Ave., Chicago, Ill. 60643. Tel. 1-312-238-9787. (sk)

x Jubiliejinis banketas, minint „Draugo“ laikraščio 80 metų sukaktį, bus šiemet rugsėjo 24 d., sekmadienį, Martiniuko pokylių salėje. Bus meninė programa, kurią atliks iš Toronto atvykęs Vaclovas Povilonis su draugais. Praves Matilda Marcinkienė. Bus paminėti buvę pagrindiniai redaktoriai. Bilietus stalams jau dabar galime įsigyti pas „Draugo“ renginių komiteto narius ir administracijoje darbo metu.

x Pedagoginio Lituaniškos instituto mokslo metai prasidės rugsėjo 9 d. Studentų registracija ir mokslo metų atidarymo iškilmės prasidės 9 val. ryto. Visi lietuviai abiturientai, baigę aukš. lituanistines mokyklas, kviečiami registruotis ir plėsti savo lituanistinio mokslo žinias.

x Daug parašų LB peticijai dėl Molotovo-Ribentropo sutarčių panaikinimo, buvo surinkta pradėjus sekmadienį Lietuvos centre F. K. „Lituanica“ ruošiamame futbolo turnyre-gegužinėje. Po peticija mieliai rašėsi ir turnyre dalyvavusieji kitataučiai. Parašus rinko visuomenininkė Dalia Dundzlienė.

x „Dainavos“ ansamblis, diriguojamas Dariaus Polikajčio, rengiasi veikalui „Kaip papartis žydi“ pastatymui. Tekstą parašė Danutė Bindokienė. Premjera bus 1990 m. kovo 25 d. Morton mokyklos auditorijoje Cicero, Illinois.

x Lietuva Parcel Service praneša, kad nuo rugpjūčio 1 d. vėl uždėtas maitis visiems maisto produktams. Vaistai ir vaikų drabužiai bei avalynė nemuituojami. Maisto produktai bus muituojami ir Lietuvoje, jei siųsite paprastu paštu patys. Siuntiniai siunčiami paštu nebuvo sulaukyti ir nieko bendro neturi su kargo (bagažu). Informacijai kreiptis: J. Juodvalliškis, 4457 S. Talman, Chicago, 60632, tel. 847-2614. (sk)

x American Travel Service Bureau praneša, kad dabar galima nupirkti automobilį giminėms Lietuvoje. Kaina: „Lada“ nuo 5,245 dol., „Samara“ nuo 6,245 dol. Automobiliai pristatomi per 30-60 dienų iš Suomijos. Taip pat galima užsakyti „Volga“ ir „Žigulius“ bei kitas prekes tiesiai per dolerinę parduotuvę Vilniuje. Informacijai kreiptis: ATSB, 9727 S. Western Ave., Chicago, IL 60643, tel. 312-238-9787. (sk)

x Greit parduodu vienos ir dvejų šeimų namus Chicagoje ir apylinkėse. Skambinkite RE/MAX FIRST, Rimas Stankus, tel. 361-5950 arba 636-6169. (sk)

x Parduodamas GINTARO klubas, 2548 W. 69 St., Chicago, lietuviams! Pasilymas tik 3 mėnesiams! Galima derėtis dėl biznio ir pastato kainos/sąlygų. Skambinti: Contract Services, tel. 890-0333. Svetimtaučiams „Gintaro“ klubas bus pasiūlytas š.m. lapkričio 1 d. (sk)

x Kelionę laivu š.m. gruodžio 4 d. (vienai savaitei) rengia „Laiškai Lietuviams“. Įdomus maršrutas: San Juan, St. Thomas, Martinique, Grenada, Isla de Margarita, Caracas (Venezuela). Informacijai kreiptis: American Travel Service Bureau, 9727 S. Western Ave., Chicago, IL 60643, tel. 312-238-9787. (sk)

x Ieškoma moteris prižiūrėti 2 m. berniuką 5 d. į savaitę ir gyventi kartu. Atlyginimas susitarus. Skambinti po 5 v.v. 485-8676. (sk)

Pasitarimas būsimos Dainų šventės reikalais. Iš kairės sėdi: A. Steponavičienė, L. Venclauskienė, F. Strolia, V. Momkus, D. Kučienienė, D. Viskontienė iš Toronto ir R. Klionienė iš Clevelando; stovi: K. Skaigirys, N. Pupienė, R. Korzonas, J. Govėdas iš Toronto, D. Ilginytė ir J. Žygas. Nuotr. J. Tamulaičio

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

NEPADARYKITE NUODĖMĖS — NEIŠMESKITE KNYGŲ

Rugpjūčio 13 dieną Lietuvių centre Lemonte su dideliu dėmesiu gausiai susirinkę iš klausė Sauliaus Galadausko, Lietuvos jaunimo organizacijų veikėjo ir vieno iš Maldos žygio Lietuvoje organizatorių

x Kun. Ričardas Repšys bus Studentų ateitininkų stovykloje Dainavoje kapelionas. Taip pat šią vasarą Lietuvoje lankėsis studentų ateitininkų pirmininkas Vytas Čuplinskas papasakos apie ateitininkų veiklą Lietuvoje. Stovykla bus rugpjūčio 27 d. iki rugsėjo 1 d.

x Šeštojo Mokslo ir kūrybos simpozijumo rengimo komiteto plenumo posėdis kviečiamas rugpjūčio 24 d., ketvirtadienį, 7:30 v.v. Lietuvių Bendruomenės raitinėje. Sekcijų vadovų dalyvavimas būtinas, kadangi atvyksta dr. Rimas Vaičaitis.

x PATRIA praneša, kad kol kas Maskvos kargo sandėliuose yra prekių perteklius, todėl Swiss Air, mūsų manymu rimčiausia kargo linija, kol kas laikosi paskelbto embargo. Galime pasiūlyti per kitas kargo oro linijas, tačiau dovanos adresatų nepasieks du ar tris mėnesius. Pasikeitus padėčiai, pranešime. Vaziuojantiems arba grįžtantiems į Lietuvą turime labai didelį elektroninių bei kitokių, Lietuvoje pagedaujiamų, prekių pasirinkimą. PATRIA 2638 W. 71 St., Chicago, tel. 312-778-2100. Sav. A. ir F. Šlutai. (sk)

x Reta proga atostogauti prie Atlanto vandenyno netoli Palm Beach, pavieniai arba šeimai. Pajūrin taku — tik 2 min. Trys miegamieji turi išėjimą į šildomą plaukiojimo baseiną. Skambinti po 7 v.v. 407-744-6283. (sk)

x Ieškomas Vytukas Frišmantas, Prano sūnus gimęs 1921 m. Jo ieško Aidas ir Gražina Prišmantai. Jis, arba ji pažįstantieji, prašomi skambinti: 312-847-3824. (sk)

x Ieškomas Valdas Čiuželis, Igno sūnus, gim. apie 1918-1920 m. Plungės raj., Jūdėnų km. Ieško brolis Vytautas. Žinantieji apie Vladą Čiuželį prašomi pranešti: Leo Kudirkas, 2115 S. 50 Ave., Omaha, NE 68106, arba skambinti „collect“ 402-554-8440. (sk)

pranešimo. Svečių dalyviams apibūdino Lietuvių Bendruomenės Lemonto apylinkės valdybos pirmininkas Kęstutis Sušinskas.

Saulius Galadauskas prabilo į susirinkusius gyva ir entuziaziškai pilna kalba. Nors pranešimas buvo netrumpas, bet ro-

x Dr. Vinco Kudirkos ir „Varpo“ minėjimas spalio 20 d. ruošiamas Jaunimo centre. Minėjimą ruošia jaunimas. Globoja — Pedagoginis Lituaniškos institutas.

x Chicago skautai vyčiai kviečia Chicago ir apylinkių skautiją bei lietuvišką visuomenę dalyvauti antradienį, rugpjūčio 22 d., 7:30 val. vak. Jaunimo centro kavinėje ruošiamame susipažinime su atsikūrusiais Lietuvoje Skautų organizacijos Vyriausiu Skautininku Rimantu Ulevičium iš Klaipėdos, jo pavaduotoju vilniečiu Liamiu Daujotu, Lietuvos Vyriausios skautininkės pavaduotoja Monika Girčyte iš Vilniaus. Visi skautai, es prašomi dėvėti uniformas.

x Dėmesio video aparatų savininkai! Galbūt esate pastebėję, kad užsienių vaizduojamųjų negalima naudoti amerikietiškos gamybos rekorderiuose ir atvirkščiai. Norint vaizduojtus panaudoti, reikia jas „išversti“ — pritaikyti. Už labai prieinamą kainą IHF Productions pritaikys jūsų vaizduojamųjų kasetes greit ir tiksliai, naudodami „state-of-the-art digital“ aparatus. Kainoraštį galite gauti atsilankydami arba parašydami žemiau nurodytu adresu, arba skambindami 312-436-0038. Taip pat čia galima pirkti arba išnuomoti lietuviškų dokumentinių filmų. IHF Productions patenkins visus jūsų video poreikalus. Sav. Petras Bernotas. IHF PRODUCTIONS, 3015 W. 59th St., Chicago, IL 60629. (sk)

x Lietuvių golfo diena! Amerikos Lietuvių Prekybos Rūmų organizuojama Golfo diena įvyks trečiadienį, rugpjūčio 23 d. Silver Lake Country Club, 147 and 82 Ave., Orland Park, IL. Prie 9-tos duobės žaidėjai bus vaišinami skaniais sumuštiniais ir gavinančiais gėrimais. Vakare bus banketas, kurio metu golfo laimėtojams bus įteikti prizai. Rezervacijoms skambinti rūmų direktoriams: Algis F. Baliūnas, 403-5151, Anthony Rudis, Jr., 928-1100, Theodora Kuzas, 925-8744, arba Robert Zapolis, 361-4200. (sk)

dos niekas šį kartą niekur nesukubėjo ir su dideliu dėmesiu klausėsi. Dalyviams buvo įdomu išgirsti apie atsikūrusias Lietuvoje organizacijas, kaip ateitininkai, skautai, neolituai. Jų pirmuosius žingsnius, sėkmes ir nesėkmes.

x Jaunųjų poetų vakaras įvyks Ateitininkų studijų dienoje Dainavoje rugsėjo 2 d., sekmadienį. Vakarami vadovauja Vainius Aleksa. Taipgi vakare Dariaus Polikajčio muzikinė grupė pakartos išvykos Lietuvos programą.

x Kristianavičiaus Fondas padeda išlaikyti Lituaniškos Tyrimo ir Studijų centrą, kurio užmojis yra išsaugoti mūsų tautos kultūrinės vertybes ateities kartoms. Mūsų darbai reikalauja moralinės ir materialinės paramos iš lietuvių visuomenės. Bendrai dirbant mūsų ateitis gali būti šviesi ir laiminga. Kviečiame visus į talką. Nuo mokesčių nurašomos aukos ar paskolos gali būti siųstos adresu: 5620 South Claremont Ave., Chicago, IL 60636 USA. Telefonas (312) 434-4545. Pirmininkas Robertas Vitas. (sk)

x Pasaulio Lietuvių centras praneša ir dėkoja naujiesiems nariams-rėmėjams: 5,000 dol. Juozas Bolevičius, N.Y.; po 1,000 dol.: Rimas ir Irena Valaičiai, Burbank, IL, Petras Mikalauskas, Omaha, NE, Kazys Šukys, Bradley, IL; po 100 dol.: Vladas ir Aldona Stropai, Chicago, IL, Šarūnas ir Ramunė Valiuliai, Wheaton, IL, kun. Matas Čyvas, St. Petersburg, FL; 25 dol. Augustas Laucis, Mount Olive, IL, 20 dol. Antanas ir Apalina Juškėnai, Chicago, IL. (sk)

x Juodo Kaspino Dienos demonstracijos įvyks trečiadienį, rugpjūčio 23 d. Pradžia 11:30 v.r. Daley Plazoje. Paskui bus žygiuojama prie Vakarų Vokietijos konsulato, o po to į Federal Plaza. Autobusai išvažiuoja 10:30 v.r. nuo Marquette Parko parapijos bažnyčios. Visuomenė prašoma gausiai dalyvauti su vėliavomis, plakatais ir, kas gali, su tautiniais drabužiais. Būtinai užsirišti juoda kaspina ant rankovės. (sk)

x R. Lietuvių Bendruomenės, East Chicago apylinkės gegužinė įvyks sekmadienį, rugpjūčio 27 d., 12 val. K. Čiurinsko sodyboje, 11233 W. 80 Ct., St. John, Indiana. Kviečiame visus tautiečius atsilankyti. Gegužinė įvyks ir blogam orui esant. (sk)

Įdomu buvo taip pat išgirsti apie kitas jaunimo organizacijas, apie kai kurias tik skaitytas spaudoje, kaip gimnazičiai, kudirkiečiai, žalieji, aušrininkai, Lituonica ir kitos, apie kurias mažiau ar iš viso nežinota. Papasakojo apie organizacijų bendrą koordinacinį komitetą, į kurį buvo priimti ir komjaunuoliai. Deja, jais apsvilta, kada paskutiniam suvažiavime jie išrinko karjeristus vadovus, „kojas sukiojo į lovi“ ir todėl nuo jų bus atsiriota.

Jaunimas Lietuvoje pajudėjo su Sąjūdžiu, nors Sąjūdis iš pradžių nekreipė specialaus dėmesio į jaunimą, tačiau pamaia finansškai. Lietuvos jaunimo tarpe yra didelis lūkestis tikėjimui, bet į bažnyčias palyginti eina mažai jaunimo. „Dabar į Lietuvos jaunimo širdį galima įdėti pamatus tikėjimui, jis priims“, kalbėjo svečias. Prie jaunimo eiti siūlė svečias atsargiai, iš tolo, kad nepalaikytų kokių fanatiku. „Mūsų jaunimas yra praradęs norą net „norėti“, sakė kalbėtojas. Apie išsivijus lietuvių talką ir vertinimą svečias išsitarė, jog dėkingumas dažnai neparodomas, bet su laiku gal susipras ir įvertins. Akys atsiveria tiems, kurie čia atvažiuoja, ir susipažįsta su gyvenimu. Daug kur Lietuvoje vyrauja nuotaika, kad „išsivija tam ir yra, kad mus globotų“.

Lietuvoje labai reikalingos išsiviję išleistas knygos. Kalbėtojas užsiminė, kad jam teko girdėti, jog tėvams mirus, vaikai išsisita bibliotekas išmeta. „Nepadarykite nuodėmės — neišmeskite lietuviškų knygų“, sakė svečias. Knygas galima siųsti paštu, tačiau brangesnes, kaip enciklopediją ir panašias, geriausia būtų persiųsti į Vokietiją, iš kur lengviau būtų gauti atsiimti ir persivežti. Ragino palaukti ryšius su kraštu, ten važiuojant ir pasikviečiant čia.

Šiuo metu pasisvečiavimas vyksta daugiausia tarp giminių. Ragino sudaryti sąlygas organizacijų atstovams pasikeisti vizitais.

Po pranešimo buvo klausimai ir niekas nesiskubino šalt apie leisti, nors lauke buvo graži sekmadienio popietė. Atrodo visi buvo patenkinti Lemonto LB valdybos suorganizuotu pašnekesiu. Koresp.

INSTITUTO STATYBA

Illinois Technologijos institutas statys savo elektros ir garo gamybą jėgainę, kuri kainuos 10 mil. dol., bet tai padės institutui kasmet sutaupti pusę milijono dolerių iš tų sumų, kurias dabar išmoka.

Advokatas

GINTARAS P. ČEPĖNAS
2649 W. 63 St., Chicago, IL 60629
Tel. — 776-5162
14300 S. Bell Rd., Lockport, IL 60441
Tel. 460-4866
Valandos pagal susitarimą

Advokatas Jonas Gibaitis

6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. — 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v. r. iki 1 val. d.

ADVOKATAS

Vytis Lietuvninkas
2501 W. 60th Street
Chicago, IL 60629
Tel. 778-0800
Kasdien 9-6 val. vak.
Šeštadienis ir vakarais pagal susitarimą.

ADVOKATAS ALGIRDAS R. OSTIS

201 E. Ogden Ave., Ste. 18-2
Hinsdale, IL 60521
Tel. 325-3157
Valandos pagal susitarimą